SPRAWOZDANIE
DYREKCYI
C. K. GIMNAZYUM
W WADOWICACH

za rok szkolny

1905.

W WADOWICACH,
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

W DRUKARNI FRANCISZKA FOLTINA.
1905.

TREŚĆ:

I.

Wadowice.

I. Z przeszłości miasta. II. Organizacya miejska i sądownictwo od 1550 — 1784 r.

I.

WADOWICE, miasto powiatowe w Galicyi zachodniej, leży na obszarze dawnego księstwa zatorskiego, które za czasów Rzeczypospolitej polskiej tworzyło osobny powiat, należący do województwa krakowskiego. Księstwo zatorskie było częścią Śląska, [1]) w r. 1594 nabył je od ks. Janusza król Jan Olbracht, kontraktem z dn. 29. lipca 1494 r. w Krakowie za 80 tysięcy dukatów, wypłaconych zaraz i 200 grzywien rocznie i 16 bałwanów soli, które książę i jego żona Barbara do śmierci pobierać mieli; sprzedawca zastrzegł sobie nadto dożywotnie posiadanie księstwa. Sejm w Radomiu dnia 21. września potwierdził warunki kupna, uwalniając mieszkańców od wszelkich sądów polskich, (mieli stawać przed królem i być sądzonymi prawem używanem w ks. zatorskiem). Zygmunt I. przyrzekł w r. 1508 zachować ich wszystkie przywileje i prawa. Ks. Janusz umarł w r. 1513. Wcielenie urzędowe księstwa zatorskiego wraz z oświęcimskiem, nabytem w r. 1457 przez Kazimierza Jagiellończyka, do Korony nastąpiło dnia 20. lutego 1564 r. na sejmie w Warszawie z zachowaniem i nadal tytułów księstw. Przy Polsce pozostawały księstwa oświęcimskie i zatorskie do pierwszego rozbioru r. 1772. Wadowice dzieliły losy księstw oświęcimskiego i zatorskiego, od książąt oświęcimskich i zatorskich otrzymały swoje pierwsze przywileje i prawo niemieckie.

O początkach osady niema żadnych źródłowych wiadomości historycznych. Podanie, przypisujące założenie miasta niemieckim kolonistom

---

*) Ignacy Rychlik: Księstwa Oświęcimskie i Zatorskie. Sprawozdanie gimnazyum w Tarnowie za r. 1889, p. 62 i następne.

(stąd nazwa Frauendorf lub Frauenstadt), pozostaje zapewne w związku z żywą kolonizacyą niemiecką w okolicy, o której świadczą nazwy wsi Inwałd, Barwałd, i inne. Nazwa miasta jest polska, a formę jej patronimiczną [1]) należy wywodzić od pierwszego osadnika „Wada," którego potomkowie zwali się patronimicznie Wadowice. [2]) Było to początkowo określenie ludności zamieszkującej osadę, a nie nazwą topograficzną samej osady, odpowiedzią na pytanie: Kto tam mieszka? a nie: Jak się nazywa ta osada? Dopiero w w. XII. i częściowo XIII. zamieniły się takie nazwy bez względu na ludność, która tam mieszkała, na topograficzne i tak powstały wsie z końcówką na „— ice," zwane osadami patronimicznemi.

Nazwę „Wadowice" trzeba uznać za pierwotną, nazwy niemieckie Frauendorf lub Frauenstadt mogli narzucić koloniści niemieccy, którzy obok dawniej nielicznej zapewne ludności osiedli, po nich jednakże niema żadnego śladu w drugiej połowie XVI. w., gdyż nazwiska mieszczan zachowane w księgach miejskich są zupełnie polskie.

Za dawnością osady Wadowice przemawia jej położenie geograficzne nad rzeką Skawą, wzdłuż której w górę szło osadownictwo, a nadto krzyżowanie się dróg, idących od Zatora na Suchą, a stamtąd wzdłuż Karpat i od Kęt do Lanckorony i Myślenic, a więc dróg przy których powstał cały szereg miast mniejszych, gdyż drogi te nie miały większego znaczenia handlowego w wiekach średnich.

Jako miasto wymienione są Wadowice już w r. 1327, w dokumencie, mocą którego Jan, książe oświęcimski, uznaje się lennikiem króla czeskiego Jana Luksemburskiego. [3]) Wadowice nazywa miastem także Kazimierz ks. oświęcimski i zatorski, który w r. 1430 nadał prawo niemieckie zwane chełmińskiem (oppido nostro, Wadowice vulgariter nominato... ius theutonicum, quod Culmense dicitur damus...). Dokument oryginalny zaginął, tekst jego znamy z zatwierdzenia ks Janusza z dnia 28. listopada r. 1396, bez podania miejsca wystawienia, który dawny do-

[1]) T. Wojciechowski: Chrobacya, Rozbiór starożytności słowiańskich. T. I., p. 161.

[2]) Wad jest imieniem ludności włościańskiej w dobie piastowskiej. Stwierdza to Prof. Dr. Fr. Piekosiński w pracy p. t. Ludność wieśniacza w dobie piastowskiej. Indeks p. 143.

[3]) Sommersberg: Scriptores rerum Silesiacarum. T. I. p. 807. Początek dokumentu następujący: Nos Johannes, Dei gratia, dux Osvicensis, scholasticus Cracoviensis, recognoscimus tenore præsentium universis, nos esse principem et vasallum, magnifici domini nostri, domini Joannis, Boemiae et Poloniae regis illustris ac comitis Lecenburgensis et ab eo terram nostram Osvicensem cum suis civitatibus et castris, videlicet Osvicem civitate cum castro, Zator, civitate Lant, Zipsa, Wadowicz oppidis etc.

kument, zniszczony przez zaciekanie wody (literam......, quam vidimus per aquæ cavationem omnino destructam et penitus annihilatam) przedłożony mu przez mieszczan wadowickich na ich prośby zatwierdził. [1]) Zatwierdzenie to zawiera pierwszy piśmienny zabytek historyczny z średniowiecza, odnoszący się wprost do miasta. Zabytków innego rodzaju z czasów średniowiecza miasto nie posiada. Jedynem zabytkiem architektury z tych czasów jest presbiteryum kościoła parafialnego w stylu gotyckim, zbudowanego w r. 1440, [2]) miasto bowiem całe, nie wyłączając ratusza, budowane było do końca XVIII. w. z drzewa.

Nadanie prawa niemieckiego i nazwa miasta nie świadczy bynajmniej w tym wypadku o jego wielkości i zamożności. Ważnem pod tym względem jest świadectwo Długosza, który w Liber Beneficiorum, pisaną w r. 1470 [3]) nazywa Wadowice wsią, [4]) w której są łany kmiece, a właściciele obowiązani są płacić dziesięcinę pieniężną biskupowi krakowskiemu, a meszne plebanowi wadowickiemu. Właścicielem Wadowic zgodnie z przytoczonym powyżej dokumantem jest książe zatorski. Wiadomość Długosza niezgodną jest w określeniu charakteru osady z przywilejem ks. Kazimierza z dn. 10. listopada 1430 r.

Treść jego następująca: Kazimierz ks. oświęcimski i zatorski, chcąc przyjść z pomocą miastu, które spłonęło, pozwala na wyrąb drzewa w lasach książęcych na odbudowanie domów i zwalnia od robocizn na rzecz księcia na zawsze i od czynszów na lat sześć, po upływie zaś lat sześciu mają mieszczanie płacić z każdego łanu po pół grzywny groszy szerokich i t. zw. „osep“ lub „sep“ po sześć miar zboża, t. j. po 2 miary pszenicy, żyta i owsa. Znosząc prawo polskie i zwyczaje tegoż, nadaje miastu prawo niemieckie, t. zw. chełmińskie po wieczne czasy, a jako trybunał apelacyjny (iudicium supremum) ustanawia miasto stołeczne Zator. Ażeby miastu zapewnić wzrost, zabrania obcym stawiania browarów w obrębie jednej mili od miasta i sprzedawania sukna, jakoteż wykonywania rzemiosł na szkodę mieszczan; szewcy, krawcy i kowale obcy nie mogli w tymże samym obrębie wykonywać nowych rzeczy, tylko stare wolno im było

---

[1]) Przechowany w Archiwum m. Wadowic. Dokumenta nr. 1.

[2]) Szematyzm Dyecezyi krakowskiej. [3]) Długosz: Liber. Beneficiorum. T. I. wstęp.

[4]) ibidem T. II. p. 264. Wadowycze. Villa habens in se ecclesiam parochialem, Omnium Sanctorum honori dicatam, cuius hæres princeps Zathoriensis, collator autem et patronus est abbas et conventus Mogilnensis. In qua sunt lanei cmethonales, de quibus solvitur decima fertonalis episcopo Cracoviensi, item meschne solvitur plebano per duos grossos de laneo, prædium non est ibi, item ecclesia et plebanus habet ibi unum laneum et pratum, pro suo usu et necessitate.

naprawiać. Ustanawia nadto targ na wszystkie rzeczy dozwolone na targach. Wszystkim w mieście i przed miastem mieszkającym pozwala w każdą środę i piątek łowić ryby w rzece Skawie sakiem (reti parvo) lub wędką (hamo ferreo). Nakoniec zastrzega sobie wszystkie daniny, jakie dotąd zwykli byli mieszczanie płacić z domów i ogrodów i nagonkę i podwody (pedestes equitatusque, quod vulgo dicitur powozy), ile razy książe przybędzie na polowanie. Przywilej ten jest zatem przeniesieniem istniejącej już osady z prawa polskiego na niemieckie. Osada musiała być znaczną, skoro w r. 1327 nazywa się miastem; pożar poprzedzający wydanie przywileju ks. Kazimierza spowodował zapewne następny jej upadek w ciągu XV. w. tak, że Długosz nazywa ją wsią. Książę Janusz w swoim zatwierdzeniu dokumentu księcia Kazimierza nic nowego nie dodaje.

Nadanie prawa niemieckiego spowodowało organizacyę miasta według wzoru innych miast. Jaką ona była w ciągu wieku XV. i w pierwszej połowie XVI. w. niewiadomo, gdyż do tego czasu brak materyałów źródłowych.

Archiwum obecne zawiera w ogóle dwadzieścia dokumentów z lat 1496—1765 i trzydzieści kilka ksiąg miejskich radzieckich (acta consularia) i ławniczych, landwójtowskich (acta scabinalia, viceadocatialia), dwie księgi sądów zwierzchnich wójtowskich i trzy księgi rachunków [1]). Księgi te pisane w niewielkiej części po łacinie, zresztą po polsku. Wiele z ksiąg, które istniały w archiwum miejskiem, jak to wskazują kilkakrotne spisy w samych księgach, [2]) zaginęło. Niepowetowaną jest strata księgi, zaczynającej się z r. 1463 pisanej po czesku (język czeski był obok łacińskiego językiem kancelaryi książąt ślązkich, a więc i językiem urzędowym miasta), wymienionej jeszcze w r. 1650. Późniejsze spisy robione sumarycznie nie wymieniają jej, jeszcze późniejsze robione były osobno i te zaginęły. Mimo luk i to wielkich dają księgi dość dokładny obraz stosunków wewnętrznych miasta, zwłaszcza prawno-prywatnych i zarządu, spraw ogólniejszego znaczenia rzadko spotkać, a nawet o szczegółach odnoszących się do całego miasta, jak n. p. o pożarach, czasach wojennych, przemarszach lub postojach wojsk, zarazach, dowiadujemy się ubocznie.

W ciągu XVI. w. miasto podnosi się znacznie. Od Zygmunta I. uzyskuje w r. 1521 [3]) dwa jarmarki roczne t. j. w niedzielę po św. Janie

---

[1]) T. Klima: Inwentaryzacya Archiwum m. Wadowic, — w Tece archiwalnej Grona c. k. Konserwatorów Galicyi Z. (w druku).

[2]) Cons., nr. 11, p. 33. Rationes nr. 34. Fol. 29., r. 1650.

[3]) Arch. m. W., Dok. nr. 2.

Chrzcicielu i w niedzielę po Podniesieniu św. Krzyża i jeden dzień targowy w tygodniu, w każdy czwartek. Tenże król ponawia i zmienia punkt przywileju księcia Kazimierza, w r. 1532, [1]) zakazując szlachcie okolicznej warzenia i sprzedawania piwa w obrębie jednej mili od miasta z wyjątkiem tych, którzy posiadanie takiego prawa na najbliższych sądach ziemskich zatorskich dowieść potrafią, pozwala jej jednak trzymać u siebie rzemieślników do wykonania robót na własną potrzebę. W r. 1550 [2]) przenosi Zygmunt August obydwa jarmarki na dzień po Wniebowstąpieniu Pańskiem i na dzień po Wszystkich Świętych i potwierdza dotychczasowe przywileje r. 1507. [3]) Liczbę jarmarków powiększa o 4 do roku Zygmunt III. w r. 1628 [4]) z prawem pobierania opłat targowych 1 gr. od obcych kupców. Stefan Batory prócz potwierdzenia dawnych przywilejów w r. 1581 [5]) nadaje miastu prawo wyrębu w lesie ponikiewskim i choczeńskim i darowuje folusz t. j. młyn do wałkowania sukna na rzece Choczence (penes stagnum Barankowski dictum). Rachunki miejskie, [6]) które się dochowały, zawierają szerek notatek ogólniejszego znaczenia, lecz nadzwyczaj pobieżnie pisanych. Wspominają o częstych wydatkach „na obronę domową t. j. na zbójniki,“ dochodzących niekiedy do znaczniejszych sum. I tak w r. 1638 [7]) za burmistrza Jana Wojaskowicza zebrano na ten cel 625 złp. Burmistrzowie notują często wydatki na wojsko, któremu trzeba płacić stacyę, proszą rotmistrza, ażeby z dragonami jak najprędzej opuścił miasto. Prośbę popierają podarunkiem 2 czerw. zł., 11 złp. i 15 gr. [8]). Raz, żeby się pozbyć wojska proszą podstarościego zatorskiego o wstawienie się, [9]) prośbę popierają przesłaniem mu cielęcia, za które burmistrz płaci 2 złp. 12 gr. Burmistrz notuje wydatki dla siebie, żeby potem mógł wyrachować się po skończeniu swego urzędowania. Burmistrzowie urzędowali przez kwartał, więc wszyscy pamiętali o pobycie wojska. Podobnież krótko notują o pobycie wojewody, starosty lub podstarościego, nie wymieniając ich nazwisk ani celu ich przybycia lub przejazdu przez miasto, szczegółowo zaś ile kosztowało przyjęcie, a więc pieczeń, ryby, korzenie, piwo, wódka dla służby i obrok dla koni. Wydatki w tym czasie nie wielkie, rocznie około 1000 złp., n. p. od sierpnia 1637 r. do lipca 1638 r. wydatki wynoszą 1008 złp. 12 gr. W kilkanaście lat później dochodzą już do 1500 złp. (od $^{13}/_{12}$ r. 1646 — $^{10}/_{1}$ r. 1647 wydatki 1647 złp. $37\frac{1}{2}$ gr.). [10]) Zwię-

---

[1]) ibidem nr. 4. [2]) ibidem, Dok. nr. 5. [3]) ibidem, Dok. nr. 6. [4]) ibidem, Dok. nr. 10. [5]) ibidem, Dok. nr. 8. [6]) Rationes 1637—1641 nr. 10. passim (p. 1—74). [7]) ibidem, p. 13. [8]) ibidem, p. 10. [9]) ibidem, p. 22. [10]) Liber calculationum 1643—1678.

kszają się bardzo w okresie wojen kozackich i szwedzkich za Jana Kazimierza, gdyż prócz zwykłych potrzeb miejskich przychodzą nadzwyczajne pobory „na obronę Korony polskiej“ i wojsko. W ciągu jednego kwartału r. 1650 wybrano 30 poborów na obronę kraju, w kwocie 2865 złp. 22 gr. [1]) w czasie od r. 1649—1654 wydało miasto na obronę kraju i żołnierzy około 15.500 złp., nie licząc zwykłych wydatków na potrzeby miejskie tak, że wydatki w porównaniu z poprzedniemi latami wzrosły co najmniej dziesięciokrotnie. Rachunki prowadzone są sumarycznie, pobory na wojsko i potrzeby miasta łączone są często razem, nie można zatem dokładnie oddzielić jednych od drugich. Miasto nie może podołać tak rozlicznym wydatkom, pożycza skąd może, zastawia grunta. W r. 1650 zastawia miasto grunta miejskie za 800 złp. [2]) na chorągiew księcia Koreckiego stojącą w Kętach, do czego dodano jeszcze dwa pobory w kwocie 1133 złp. Prócz tego miasto czynnie bierze udział w wojnie, wysyłając wybrańców na pospolite ruszenie w r. 1649, co połączone było z kosztem 349 złp. 29 gr. Wybrańcy powracają w r. 1651, oddają do kasy miejskiej z powyższej sumy 15 złp. [3]) Ilu ludzi posłano z miasta nie zapisano. W r. 1652 nawiedziła miasto morowa zaraza, grasująca w Polsce i w następnym roku. Jakie ona spustoszenia poczyniła niewiadomo, gdyż dowiadujemy się o niej ubocznie z taksy opustoszałych wskutek zarazy domów w r. 1655 [4]) i artykułów zatwierdzonych cechowi rzeźników w r. 1659 [5]), który musiano wznowić, bo wskutek zarazy zupełnie podupadł. Potem przychodzą wojny: szwedzka, moskiewska i tureckie i znowu tesame daniny nadmierne, którym miasto nie może podołać. Klęski te zatamowały rozwój miasta na całe półtora wieku. Długów zaciągniętych nie może miasto spłacić przez długie lata, bo jeszcze w r. 1676 [6]) sprzedaje stawek miejski za 50 złp. zastawiony „za inkursyi szwedzkiej,“ nie mogąc go wykupić. Wskutek zarazy w r. 1652 i wojen ludność miasta zmalała. W r. 1550 ludność miasta liczyła około 1500 głów [7]); lustracya miasta z r. 1660 [8]) znalazła w mieście 75 domów, przyjmując na każdy dom po ośmiu mieszkańców, liczba ludności będzie wynosiła 600 głów. Z powodu

---

[1]) ibidem, p. 31. [2]) Cons. nr. 13, p. 203, Liber Calc. fol. 27 i 31. [3]) ibidem fol. 34. [4]) Cons. nr. 13, p. 441. [5]) ibidem p. 538. [6]) Cons. nr. 15, p. 172.

[7]) Liber calcul., fol. 31. „Na chorągiew J. M. X. Koreckiego, co w Kęciech stała, wybrał (burmistrz) po zło. trzy, uczyni in summa wszystkiego 540 zł.“ Obywateli właścicieli domów, płacących podatki było zatem 180 bez rajców i landwójta, którzy w tym czasie od podatków byli wolni a więc razem domów 185. Licząc na każdy dom po 8 osób, ludność miasta wynosiłaby 1480 mieszkańców.

[8]) J. Łepkowski: Przegl. zab. przeszł. z okol. Krak. p. 157. — Regestr pogłównego z r. 1662 wykazuje 601 głów (Pawiński, — Małopolska).

wyludnienia się miasta wiele domów stało pustkami, roli także nie miał kto uprawiać. Urząd miejski szacuje puste domy i sprzedaje po nizkiej cenie, grunta stara się wydzierżawić. Nie znajduje jednak chętnych nabywców ani dzierżawców wśród samych mieszczan, gdyż nie wielu było, którzyby z powodu braku bydła roboczego, sami mogli obrobić rolę. (W r. 1676 było sześciu mieszczan mających „bydło robotne“) [1]. Finanse miasta stoją źle, bo prócz wydatków bieżących ciążą na mieście długi.

W roku 1726 nawiedził miasto ogólny pożar; [2]) spłonął kościół i ratusz (na budowę ratusza sprzedało miasto rolę) [3]). „Percepty regestrów, przyjmów, wydatków pogorzały“ tak, że burmistrz Szymon Wojaszkiewicz, który wtedy rezydował, składając w grudniu tegoż roku swój urząd, musiał przysięgą dowodzić, „iż żadnych regestrów, na które podczas swojej rezydencyi od sławetnych mieszczanów wadowskich wybierałem przy mnie nie zostało, ani regestrów, przyjmów i innych interesów miejskich, osobliwie pieniędzy, które miałbym na wzwyż pomienione regestra wybierać i wybrać nic przy sobie nie zostawiłem, ani na swoję potrzebę obróciłem, ani zataiłem, ani przyczyniłem, tylko wszystkie na wydatek i potrzebę miejską wyszły i wydałem“ [4]). Mieszczanie zeznali swoje szkody i stwierdzili je przysięgą w grodzie oświęcimskim dn. 22. maja 1726 [5]). Znaleźli się jednak dobrodzieje, którzy chcieli w tem nieszczęściu pomódz miastu. Błażej Atłas mieszczanin wadowicki zapisuje 100 tynfów na restauracyę spalonego kościoła [6]). Mieszczanin Ignacy Wojaszkowic, widząc pogorzelisko i ubóstwo mieszczan, darowuje miastu sumę 1000 złp., zapisaną mu testamentem przez stryja Kazimierza Wojaszkowicza plebana wieprzowskiego i andrychowskiego, a umieszczoną na dobrach miejskich [7]). Z licznymi wierzycielami („mając tylu zawiedzionych kredytorów“), „którym dla wielkiej dezolacyi, nie tylko kapitalnych sum, lecz i prowizyi“ wypłacać nie mogło, układa się miasto o ulgi. Jeden z nich Paweł Butkowski, mając wierzytelność 700 tynfów z kosztami procesowymi, miłosierdziem wzruszony nad ubóstwem miasta, wszystkie procesa prawne i obligacye skasował, zgodził się na przyjacielską kombinacyą, przyjmując za wszystkie długi, procesa i kondemnaty 450 tynfów w monecie srebrnej [8]).

Ważniejszą ze względu na skutki była umowa miasta z r. 1729 [9]) z księdzem Janem Łopuszyńskim, dziekanem oświęcimskim i egzekutorem testamentu księdza Jana Pyzowica. Ks. Pyzowic pożyczył miastu w 1708 r.

[1]) Cons. nr. 15. p. 164. [2]) Cons. nr. 19. fol. 3. [3]) ibidem p. 34. [4]) Liber summariorum nr. 35, p. 3. [5]) Cons. nr. 19, fol. 2. [6]) ibidem fol. 38. [7]) ibidem
[8]) ibidem p. 38, r. 1738. [9]) ibidem p. 60.

1000 tynfów, po pożarze nie mogło miasto nie tylko tej sumy spłacić lecz także i procentów, a więc tytułem procentów puściło grunta swe zw. „Zaskawie“ niedawno, bo w r. 1685 z zastawu wykupione [1]), aż do chwili pokrycia całej sumy wraz z domami i czynszownikami. W r. 1746 zapewne zwróciło miasto dług, lecz czynszownicy pozostali; grunta, które już w drugiej połowie XVII. w. stały częściowo pustkami, przepadły dla mieszczan. Zaskawianów było w r. 1746 dziewięciu, czynsz roczny, który płacić byli zobowiązani, wynosił 375 złp. 19 gr. [2]). W obrębie miasta osiadł przez to żywioł obcy, nie mający praw obywatelskich i nie biorący udziału w zarządzie miasta, lecz także nie troszczący się o dobro miasta, skłonny do opuszczania roli miejskiej, gdy miasto objawiło chęć podniesienia czynszów, lub nałożenia nowych ciężarów.

Mimo upadku i ubóstwa broni się miasto przed napływem żydów; niepozwala im nawet prowadzić handlu w mieście, opierając się na dawnym zwyczaju. W r. 1754 uzyskuje miasto przywilej od Augusta III. [3]), który ten zwyczaj zamienia w obowiązujące żydów prawo, zakazując im mieszkać w mieście i zajmować się handlem pod jak najsurowszemi karami. Zakaz ten obowiązywał do r. 1848; — starozakonny, który się pierwszy osiedlił w Wadowicach, umarł przed kilku laty.

August III. w tymże samym przywileju pozwolił na budowę młyna na gruntach miejskich o 3 kamieniach i na sprzedawanie soli przez mieszczan. Zresztą w ciągu XVIII. w. nie uzyskało miasto ważniejszego przywileju od królów, prócz potwierdzenia dawnych, o co się zawsze starało po wstąpieniu na tron nowego króla, wysyłając posłów do Krakowa lub Warszawy.

Konfederacya barska [4]) (1768—1772) nakłada na miasto nowe ciężary; mimo narzekań mieszczanie starają się żadaniom konfederatów zadość uczynić, nakładając na siebie daniny, „pro publico bono“ „na obronę wiary i wolności“. Dnia 16 lipca 1768 na drugi dzień po przystąpieniu księstw oświęcimskiego i zatorskiego do konfederacyi wydaje w Wadowicach marszałek tychże księstw Maciej Bobrowski uniwersał [5]), wzywając do łączenia się z konfederacyą i przysyłania uzbrojonych do konfederacyi. Wydatki na konfederatów, dają powód do pierwszych skarg na burmistrza Józefa Gustkiewicza, że zakłada konfederacyę. Burmistrz chce ustąpić z urzędu, lecz obywatele nie przyjmują jego rezygnacyi.

---

[1]) Cons. nr. 15. p. 224. [2]) Cons. nr. 20, p. 281. [3]) Arch. m. Wad., dok. nr. 21. [4]) cf. T. Klima: Akta do Konfederacyi z r. 1768 województwa krak. a zwłaszcza księstw oświęcim. i zator. — Wstęp. [5]) ibidem, nr. 5.

Prócz pieniędzy musiało miasto dostarczać żywności dla ludzi, furażów dla koni i podwód. W r. 1769 w listopadzie zabrało mieszczanom wojsko konfederackie 17 koni z uprzężą i parę wozów, za co miasto zapłaciło poszkodowanym 458 złp. Księgi zawierają nadto nakazy dostarczania ludzi zbrojnych do konfederacyi. W lutym 1770 r. nakazano dostawić do Kęt 5 ludzi konno, a w 1771 r. 100 ludzi do fortecy lanckorońskiej. W jednym i w drugim wypadku miasto prosiło o zwolnienie od tego, nie wiadomo czy dostawiono żądanych ludzi, gdyż księgi miejskie nie dają wyjaśnienia. Miasto zaciąga na wydatki znaczne długi, sprzedaje rolę miejską, niektórzy zaś mieszczanie nie mogąc podołać ciężarom sprzedają swoje domy i role i wynoszą się z miasta. Jakie oddziały konfederatów przechodziły lub przebywały w mieście nie wiadomo, brak również ogólniejszych wiadomości odnoszących się do konfederacyi. Długi, które zaciągnęła konfederacya miały być spłacone z pieniędzy uzyskanych przez sprzedaż uzbrojenia i materyałów wojennych w twierdzach konfederacyi Tyńcu i Lanckoronie, zajętych przez wojska austryackie [1]). Czy Wadowice z tego co otrzymały, niewiadomo.

W pierwszej połowie r. 1772 zajęły prawdopodobnie wojska austryackie miasto Wadowice, po lub przed poddaniem się Lanckorony dnia 8. czerwca. Manifest okupacyjny wydaje dwór wiedeński dn. 11. września 1772. W księgach miejskich niema o tem żadnych wiadomości. Protokół urzędu radzieckiego (nr. 29) kończy się z początkiem września 1771 r., a nadto końcowe karty są wydarte, następna księga zaczyna się dn. 16. października 1772 [2]). W grudniu stosownie do patentu nadwornego złożyli mieszczanie przysięgę homagialną ces. Maryi Teresie.

Miasto jeszcze dłuższy czas rządzi się i sądzi dawnemi prawami i zwyczajami, które z tradycyi przyjęło i często się na nie powołuje [3]), nie może się pogodzić z nowemi porządkami, zaprowadzanemi przez liczne patenty i cyrkularze gubernium i „kreisamtu," które modyfikują i usuwają dawne prawa i przywileje królów polskich.

Zasadnicze zmiany w ustroju miasta zaprowadzono w r. 1784. Dnia 10. października tegoż roku „złożywszy zupełną sessyę sławetny Józef Gustkiewicz burmistrz publikował pospólstwu wyszłe od prześwietnych cyrkularnych rządów cyrkularze jakoteż najwyższe uniwersały, zalecając pospólstwu, ażeby podług tych cyrkularzów w wszelkich punktach zachowywali się" [4]). Pospólstwo nie oponowało, nauczone poprzedniemi do-

[1]) Patent z r. 1774, w Patent-Sammlungen. [2]) Cons. nr. 31. [3]) Cons. nr. 31 a, p. 25. [4]) Cons. nr. 32, p. 4.

świadczeniami, że w razie nieposłuchania „prześwietne cyrkularne rządy“ mają kary pieniężne i egzekucyę wojskową do dyspozycyi, któremi zmusiłyby opornych do posłuszeństwa.

Wadowice, nazywające się same w księgach skromnie „miasteczkiem Jego Królewskiej Mości,“ nie mają świetnej ani sławnej przeszłości. Miasto nie miało swego kronikarza, jak niektóre miasta polskie, któryby opisał jego dzieje, pisarze miejscy, chociaż często wychowańcy Almæ Matris krakowskiej nie troszczyli się o zanotowanie wypadków ogólniejszego znaczenia w księgach, które dla piszącego o przeszłości Wadowic, pozostaną prawie jedynem i najważniejszem źródłem; miasto nie wydało także sławnych ludzi, którzyby wsławili jego imię.

Wyjątek stanowi X. Marcin Wadowita, (urodzony 1567, umarł 28. stycznia 1641) słynny teolog, proboszcz kościoła św. Floryana na Kleparzu, pochodzący z mieszczańskiej rodziny Kępmpków (stąd nazwa Campius). „Po stopniach godności od proboszcza kościoła św. Floryana na Kleparzu przy Krakowie doszedł do berła akademii Jagiellońskiej, zasiadłszy w niej krzesło kanclerskie. Mówią o nim: iż gdy wdział togę bramowaną, a profesorowie co pogardliwem nań z powodu urodzenia poglądali okiem, oddali mu pokłon jako swej władzy, wtedy ująwszy w rękę koniec szaty, rzekł: „Dziękuję ci aksamicie, kłaniają się Wadowicie.“ — Odpowiedź ta odtąd przysłowiem się stała. Cnoty jego i nauka znane były szeroko, a papież Sykstus dał o nim zdanie, które ma być trafnem określeniem jego charakteru, mówiąc: „Eruditio angelica, vox diabolica et mores rusticales“ [1]). Pomnik jego znajduje się w kościele św. Floryana w Krakowie, a portret zdobi ściany sali rady miejskiej, miasto chlubiąc się nim, przechowuje pamięć dobrodzieja rodzinnego miasta, gdzie szpital ubogich i szkołę uposażył, nie zapominając także o swych krewniakach, którym znaczne legaty testamentem pozostawił [2]).

---

[1]) Józef Łepkowski: Przegląd zabytków przeszłości z okolic Krakowa, p. 158.
[2]) Cons. nr. 13, p. 70 i 71.

II.

Nadanie prawa niemieckiego, t. zw. chełmińskiego przez Kazimierza ks. oświęcimskiego i zatorskiego w r. 1430 sprowadziło ustrój miejski i samorząd.

Do Polski przyszło prawo niemieckie z Niemiec, a mianowicie z Saksonii, ponieważ było ono najbliższe i stamtąd przychodzili osadnicy do Polski. Było ono w czystej formie, lub też były w niem pewne rozgałęzienia, a mianowicie było prawo środzkie i chełmińskie. Środa (Neumarkt, Novum forum) leżąca na Ślązku, otrzymała prawo niemieckie z początkiem XIII. w. z Halli, która je miała z Magdeburga. W krótce potem otrzymała Środa obszerne pouczenie (Rechtsweisung) z Halli i to wzmocniło jej znaczenie, bo ona miała prawo pisane i dlatego wzięto je do niektórych dzielnic Polski. Pod koniec w. XIII. i z początkiem XIV. w. spisano prawo w Magdeburgu. Wtedy nazwa prawa środzkiego poszła w zapomnienie, a w XIV. w. nazywano je nawet w tych miastach, które prawo od Środy dawniej otrzymały, prawem magdeburskiem.

Drugą gałęzią prawa magdeburskiego było prawo chełmińskie. Chełmno, założone przez Krzyżaków w r. 1233, otrzymało prawo magdeburskie, różniące się jednak od niego, n. p. co do wspólności majątkowej małżonków, grzywny pieniężne były o połowę mniejsze. Z powodu tych różnic, miasta, które to prawo otrzymały, zatrzymały je wraz z nazwą nadal. Prawo chełmińskie było prawem miast pruskich, z Prus rozszerzyło się na sąsiednie Mazowsze, wyjątkowo spotykamy je w Wadowicach, leżących na terytoryum Ślązka.

Wadowice początkowo zorganizowały się, rządziły i sądziły na podstawie prawa chełmińskiego. Jak to wyglądało w praktyce z braku ksiąg miejskich z XV. w. i połowy XVI. w. nie można powiedzieć.

W XVI. w. [1]) różnice pomiędzy prawem magdeburskiem i chełmińskiem zatarły się zupełnie. W Niemczech pod wpływem odrodzenia powstały liczne redakcye praw terytoryalnych a więc i magdeburskiego, mające za zadanie po pierwsze wprowadzenie zasad prawa rzymskiego, dawnemu prawu nieznanych, po drugie ujęcie prawa w formę piśmienną,

[1]) Prof. Dr. Dargun: O źródłach prawa miast polskich w wieku szesnastym. Rozpr. i spraw. z posiedzeń Wydziału hist.-fil. Akad. umiej. T. XXII.

aby mu zabezpieczyć stałość, jednostajność i sprawiedliwość wyroków. W Polsce w XVI. w. spotykamy opracowania prywatne, zdążające do tego samego celu, które nabywają znaczenia ustawy. Należy zatem na podstawie ksiąg miejskich zbadać jakim zbiorem praw posługiwało się miasto Wadowice w XVI. w.?

Najważniejszemi opracowaniami prawa miejskiego w XVI. w. było wydanie łacińskie zwierciadła saskiego i magdeburskiego „Weichbildrecht" wraz z glosami przez Jaskiera w r. 1535 [1]) i opracowania tegoż po polsku przez Bartłomieja Groickiego, podwójciego krakowskiego wydane po raz pierwszy w r. 1558 w Krakowie, p. t. „Artykuły prawa magdeburskiego, które zowią Speculum Saxonum, nowo drukowane i innych prac do tego samego zakresu należących, jak: „Porządek sądów i praw miejskich prawa magdeb. z r. 1665" [2]). W przedmowie do „Porządku sądów" mówi, iż napisał tym właśnie, którzy się łacińskim językiem nie bawią, albo innego krom swego przyrodzonego nie umieją."

Księgi miejskie wadowickie prowadzone są w języku polskim z małemi dodatkami języka łacińskiego, w którym był biegły jedynie pisarz miejski. Urzędowym językiem księstw oświęcimskiego i zatorskiego był język polski, — księgi ziemskie i grodzkie prowadzono po polsku do r. 1616 [3]). Mieszczanie nie znali innego języka prócz polskiego, najłatwiej im zatem było posługiwać się prawem miejskim opracowanem przez Bartłomieja Groickiego, który we wstępie do „Artykułów" (wyd. z r. 1629) pisze: „A przeto aby w miasteczkach, gdzie dobrych praktyków nie masz, także też szlachta i urzędnicy, którzy imienia sprawują, a między ludźmi a poddanymi sprawiedliwość ich rozeznawają, aby rzeczy te, które się obecnie między ludźmi przygadzają, umieli a wiedzieli jako sądzić a sprawiedliwość uznawać mają, aby nie z główsądzili, ale wedle prawa pisanego, gdyż każda rzecz, która się wedle porządku z prawa dzieje, tedy

---

[1]) Jaskier: Speculum Saxonum, Crac. 1535 (Finkel. Bibliografia hist. pol., nr. 1153).

[2]) Finkel: ibidem, nr. 1157 — 1163.

[3]) Konstytucya sejmu warszawskiego za Zygmunta III. r. 1616. — O pozwiech i procesach księstw oświęcimskiego i zatorskiego. — Aczkolwiek w przywileju inkorporacyi księstw tych do Korony, to zostawało za zwyczajem dawnym, że wszystkie pozwy i procesy językiem polskim w księstwach tych, tak w ziemstwie, jako i w grodzie pisane być miały, co i do tych czasów zachowywało się. Jednak obywatele tameczni, konformując się we wszystkim do zwyczajów koronnych, tego teraz dostępują. Przetoż niniejszą konstytucyą, za zgodą wszech stanów warujemy, aby odtąd już nie językiem polskim ale łacińskim wszystkie pozwy, dekreta, procesy u sądów tak ziemskich jako i grodzkich pisane były. — Prawa, konstytucye i przywileje Królestwa polskiego etc., Warszawa 1735.

się sprawiedliwie dzieje.“ Rzadko jednak przytaczano księgę praw, na której opierano wydanie wyroku. Zależało to od pisarza miejskiego, który pośród sędziów laików był jedynym znającym się więcej na prawie miejskiem. Dlatego trudno oznaczyć kiedy się dzieło Groickiego dostało do miasta i stanowiło podstawę organizacyi i sądownictwa miejskiego. Księgi zaczynają się z r. 1550, pierwsze wydanie „Porządku sądów i praw miejskich“ Groickiego jest w r. 1565, — „Artykułów prawa magdeburskiego“ z r. 1558. Przez te kilka lub kilkanaście lat posługiwano się zapewne Jaskierem. Dopiero w r. 1592 [1]) spotykamy wyraźną wzmiankę i odwołanie się na prawo magdeburskie z przytoczeniem dosłownem cytatu z dzieła Groickiego. To samo powtarza się dosyć często z początkiem XVII. w.,[2]) w późniejszych latach powołanie się na prawo magdeburskie jest ogólnikowe, bez dodawania cytatu, trudno więc oznaczyć jakiego zbioru prawa magdeburskiego używano. W r. 1664 [3]) spotykamy powołanie się na Speculum Saxonum, gdzie można przypuszczać, że w tym wypadku użyto także za podstawę Groickiego [4]) W r. 1760 [5]) powołano się na Speculum Saxonum, niewiadomo czy na egzemplarz łaciński, jak to radził czynić im Groicki, [6]) czy też na „Porządek sądów.“ [7]) W r. 1788 umarł pisarz miejski Wincenty Paszkowski, w inwentarzu książek po nim pozostałych znajduje się „Zbiór sądowy,“ oszacowany na 6 złp. [8]). Cechę zbioru sądowego prawa magdeburskiego noszą właściwie dzieła Groickiego, które razem oprawiono, a nawet razem wydano po raz ostatni w r. 1760 [9]). Można zatem przypuszczać, że „Zbiór sądowy“ Paszkowskiego był tą księgą prawa magdeburskiego, jakiej miasto Wadowice od XVI. w. w praktyce sądowej i w sprawach zarządu używało. „Zbiór sądowy“ Paszkowskiego był własnością prywatną, czy była urzędowa księga miejska prawa magdeburskiego, nie wiadomo, niedochowała się bowiem tak, jak w innych miastach n. p. w Andrychowie, gdzie się dochował do tego czasu

---

[1]) Cons. nr. 5, p. 609.

[2]) Cons. nr. 5, p. 868 r. 1598; Cons. nr. 8, p. 169 r. 1613, p. 190, r. 1616; Cons. nr. 6, p. 422, r. 1617.

[3]) Cons. nr. 16, p. 83. (S. S., l. 3, art. 31, S. S., l. 1, art. 15, glossa).

[4]) Artykuły etc. wyd. w r. 1629 p. 31,

[5]) Cons. nr. 25, p. 24. (S. S., l. 2, art. 13. cf. „Porządek“ wyd. z r. 1630 p. 230).

[6]) „Artykuły“ itd., wyd. z r. 1629 — Wstęp.

[7]) Wyd. z r. 1630 p. 229. [8]) Cons. nr. 32. p. 93.

[9]) W Przemyślu, w drukarni J. K. M. kollegium Societatis Jesu r. p. 1760. Wydanie to jest jedynem z XVIII. w., dedykowane Antoniemu Zielonce, cześnikowi Ziemi sanockiej, staroście dołżańskiemu.

zbiór prawa magdeburskiego w opracowaniu Groickiego, w Skawinie zaś w opracowaniu Szczerbica.

Samorząd nadany miastu przywilejem ks. Kazimierza obejmował własny rząd administracyjny, policyjny i skarbowy, własne sądownictwo cywilne i karne z zastrzeżeniem dla stron swobody odwoływania się do sądu wyższego, ustanowionego w Zatorze, wreszcie prawo wydawania ustaw i przepisów, zwanych „uchwałami gromadzkiemi“ lub „uchwałami pospolitego człowieka“ (communitats.). Zakres tej władzy wykonywało miasto w obrębie terytoryum miasta, nad członkami gminy czyli mieszczaństwem.

Mieszczaninem był każdy, który przyjął prawo miejskie i złożył przysięgę w prawie magdeburskiem przepisaną. Przyjęcie prawa magdeburskiego zapisywano w księgach, zazwyczaj w protokółach urzędu radzieckiego, nie prowadzono bowiem osobnej księgi przyjęć. Zapisywane imiona i nazwiska nowych obywateli pod tytułem „novi cives,“ „susciptio iuris civilis“ lub „ius civile susceperunt,“ pod spodem dawano, iż złożyli przysięgę według formuły prawa magdeburskiego — „secundum formam iuris magdeburgensis iuramentum expleverunt.“ Nie dochowała się w całości formuła przysięgi. Z notatek dodawanych niekiedy wynika, że przyjmujący prawo miejskie przyrzekał posłuszeństwo burmistrzowi i rajcom, landwójtowi i ławnikom, zobowiązywał się nie wydawać tajemnic miejskich i przestrzegać ustaw, które większa część obywateli uchwaliła („promisit obedientiam domino proconsuli et consulibus, viceadvocato et scabinis ac secreta civilia non revellare et id, quod maioris pars civium consenserit tenere“) [1]) Nieposłuszeństwo władzom miejskim karano więzieniem i grzywnami, podobnie wydanie tajemnic miejskich. Wydanie tajemnic miejskich przez urzędnika pociągało za sobą usunięcie tegoż z urzędu. [2]) Często usuwano się od przyjęcia prawa miejskiego, nie chcąc zobowiązywać się do posłuszeństwa radzie miejskiej, i podlegać sądom miejskim, instygator miejski zmuszał ich do złożenia przysięgi i przyjęcia prawa miejskiego. [3]) Czy przy przyjmowaniu do obywatelstwa wymagano jakich formalności, nie wiadomo, prawdopodobnie wzorowano się tu na innych miastach, żądając od obcych „listu urodzenia,“ [4]) jeżeli przyjmujący prawo miejskie był mieszczaninem, lub „listu od wolności,“ jeżeli był poddanym. [5]) O poręczeniu, jak było n. p. w Krakowie, niema wzmianki.

---

[1]) Cons. nr. 1, p. 167. r. 1560. [2]) Cons. nr. 29, p. 91. [3]) Cons. nr. 21, p. 115.
[4]) Cons. nr. 1, p. 107. [5]) ibidem p. 22.

(C. d. n.). *Teofil Klima.*

II.

Część urzędowa.

A) Skład grona nauczycieli
przy końcu roku szkolnego 1905.

1. Arzt Seweryn, dyrektor w VI. randze, kawaler orderu Franciszka Józefa, honorowy obywatel miasta Wadowic.
2. Fic Piotr, profesor w VIII. randze, gospodarz klasy VIII., uczył języka łacińskiego w V. b, VI. a, i VIII. klasie, — razem 17 godzin tygodniowo.
3. Gawor Henryk, profesor, gospodarz klas V. a, i V. b, zawiadowca biblioteki naucz., uczył języka greckiego w V. a, V. b, VII. i VIII. klasie, — razem 19 godzin tyg.
4. Guzdek Jan, profesor, gospodarz klas VI. a, i VI. b, uczył języka greckiego w IV. a, IV. b, VI. a, i VI. b, klasie, — razem 18 godzin tygodniowo.
5. Hubert Stanisław, profesor, gospodarz klasy IV. a, zawiadowca gabinetu historyi naturalnej, uczył matematyki w III. b, IV. a, nauk przyrodniczych w III. a, III. b, IV. a, V. a, V. b, i VI. b, klasie, — razem 19 godzin tyg.
6. Ks. Karaś Zygmunt, Dr. filozofii i św. Teologii pap. gregoryańskiego uniwersytetu w Rzymie, profesor w VIII. randze i katecheta, odznaczony expos. canonicali, uczył religii w I. a, II. a, III. a, IV. a, V. a, i b, VI. a, i b, VII. i VIII. klasie, — razem 20 godzin tygodniowo.
7. Klima Teofil, nauczyciel, uczył geografii w I. a, I. c, historyi i geografii w III. b, IV. b, V. a, i b, klasie, — razem 19 godzin tyg.

8. Kołomłocki Tadeusz, profesor w VIII. randze, zawiadowca zbiorów rysunkowych, uczył rysunków w III. a, i b, IV. a, i b, V. a, i b, VI, a. i b, VII. i VIII. klasie, — razem 20 godzin tyg.
9. Maternowski Marceli, profesor, zawiadowca biblioteki dla ubogich uczniów i zbiorów do nauki geografii i historyi, uczył języka polskiego w VIII., geografii i historyi w III. a, IV. a, VII. i VIII., prop. fil. w VII. i VIII. klasie, — razem 20 godzin tyg.
10. Myjkowski Walenty, profesor w VII. randze, zawiadowca gabinetu fizykalnego, uczył matematyki w VI. a, i b, VII. i VIII., fizyki w VII. i VIII. klasie, — razem 17 godzin tyg.
11. Zachomski Jakób, profesor, gospodarz klasy VII., zawiadowca gabinetu archeologicznego, uczył języka łacińskiego w V. a, VI. b, i VII. klasie, — razem 17 godzin tyg.
12. Beer Alfred, zastępca nauczyciela, uczył rysunków w I. a, b, c, II. a, b, c, klasie samoistnie, a jako asystent w III. a, i b, IV. a, i b, VII. i VIII. klasie, — razem 24 godzin tyg.
13. Bienenstock Maks Jakób, zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki niem. dla uczniów, uczył języka niemieckiego w V. a, VI. a, i b, VII. i VIII. klasie, — razem 20 godzin tyg.
14. Czech Ludwik, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy II. c, uczył języka łacińskiego w I. a, II. c, języka polskiego w I. a, klasie, — razem 19 godzin tyg.
15. Mika Wincenty, zastępca nauczyciela, uczył geografii i historyi w II. a, b, c, VI. a, i b, klasie, — razem 20 godzin tyg.
16. Muszyński Eugeniusz, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy I. c, uczył języka łacińskiego w I. c, języka polskiego w I. c, matematyki w II. a, i c, klasie, — razem 17 godzin tyg.
17. Niespodziański Tadeusz, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy III. a, uczył języka łacińskiego w III. a, języka greckiego w III. a, języka polskiego w III. a, i IV. a, klasie, — razem 17 godzin tyg.
18. Palinowski Zdzisław, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy II. a, zawiadowca biblioteki polskiej dla uczniów, uczył języka łacińskiego w II. a, i IV. b, języka polskiego w V. b, klasie, — razem 17 godz. tyg.
19. Pełeński Józef, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy I. b, uczył języka łacińskiego w I. c, języka polskiego w I. b, i c, i II. c, klasie, razem 17 godzin tygodniowo.
20. Penkala Franciszek, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy III. b, uczył języka łacińskiego w III. b, i IV. a, klasie, języka polskiego w II. a, i VII. klasie, — razem 18 godzin tyg.

21. Pichor Adam, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy I. a, uczył języka niemieckiego w I. a, b, i c, klasie, — razem 18 godzin tyg.
22. Ks. Rospond Stanisław, dr. św. Teologii, zastępca nauczyciela, uczył religii w I. b, i c, II. b, i c, III. b, i IV. b, klasie, — razem 12 godzin tyg.
23. Rybiński Adam, zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w II. b, i c, III. a, i b, klasie, — razem 18 godzin tyg.
24. Silbermann Leon, zastępca nauczyciela, był przez cały rok na urlopie.
25. Sokołowski Tadeusz, zastępca nauczyciela, uczył języka greckiego w III. b, języka polskiego w III. b, V. a, VI. a, i b, klasie, — razem 17 godzin tyg.
26. Steczko Józef, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy II. b, uczył języka łacińskiego w II. b, matematyki w II. b, III. a, i V. a, klasie — razem 18 godzin tyg.
27. Utschik Adam, zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w II. a, IV. a, i b, V. b, klasie, — razem 17 godzin tyg.
28. Vogel Paweł, zastępca nauczyciela, uczył geografii w I. b, matematyki w I. b, historyi natur. w I. a, b, c, II. a, b, c, i VI. a, klasie, — razem 20 godzin tyg.
29. Walczak Jan, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy IV. b, uczył języka polskiego w II. b, i IV. b, matematyki w I. a, IV. b, i V. b, fizyki w IV. b, klasie, — razem 19 godzin tyg.
30. Wolny Władysław, zastępca nauczyciela, w II. półroczu na urlopie.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

1. Klima Teofil, (jak wyżej) udzielał nauki historyi kraju rodzinnego w III. b, i IV. b, klasie w 2 godzinach tyg.
2. Maternowski Marceli, (jak wyżej) udzielał nauki historyi kraju rodzinnego w III. a, IV. a, i VII. klasie, w 3 godz. tyg. i nauki kaligrafii uczniom I. i II. klasy, w 2 godz. tyg.
3. Mika Wincenty, (jak wyżej) udzielał historyi kraju rodzinnego w VI. a, i VI. b, klasie, w 2 godz. tyg.
4. Kołomłocki Tadeusz, (jak wyżej) udzielał nauki geometryi wykreślnej uczniom klas wyższych w 2 oddziałach w 4 godz. tyg.
5. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ (nauczyciel Kazimierz Usiekniewicz) udzielało nauki gimnastyki w 16 godz. tyg.

B) Lektura z języków klasycznych.

Język łaciński.

KLASA IIIa. i IIIb. *a)* Lektura szkolna: Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Aristides, Cimon, Epaminondas, Hannibal.

b) Lektura domowa: Cornelius Nepos. IIIa: Prywatnie czytali uczniowie z lektury łacińskiej żywoty: Iphicrates (7 uczn.), Phocion (3 uczn.), Chabrias (2 uczn.), Timotheus (2 uczn.), Thrasybulus (2 uczn.), Alcybiades (1 ucz.), Chabrias (1 ucz.), Conon (1 ucz.), Lysander (1 ucz.). IIIb: Alcibiades (8 uczn.), Pelopidas (7 uczn.), Conon (4 uczn.), Thrasybulus (5 uczn.), Agesilaus (5 uczn.).

KLASA IVa. i IVb. *a)* Lektura szkolna: Caesar, Com. de bello Gall. I. 1—29, IV. 20—36, V. 1—23, VI. 9—24; Ovid. Metam. I. 89—162, Trist IV. 10.

b) Lektura domowa: IVa. Caesar Com. de bello Gall. I. 29—54 (3 uczn.), IV. 1—19 (3 uczn.), V. 24—58 (6 uczn.); IVb. Caes. Com. de bello Gall. I. 29—54 (2 uczn.), II. (3 uczn.), III. (4 uczn.), V. 24—58 (4 uczn.), VI. (2 uczn.), VII. (1 ucz.).

KLASA Va. *a)* Lektura szkolna: Livius I., III. 26—29; Ovid. Met. I. 89—415, VI. 146—312, VIII. 618—720, XI. 87—193; Fast. II. 83—118; Trist. I. 3, IV. 10.

KLASA Vb. *a)* Lektura szkolna: Livius I. (w stósownym wyborze), XXI. 1—10; Ovid. Met. I. 163—415, VI. 5—82, 103—107, 127—312, VIII. 618—720, X. 1—63, 72—87; Fast. II. 83—118, 192—242; Trist. I. 3, IV. 10.

b) Lektura domowa w Va.: Livius II. (2 uczn.), II. 1—30 (2 uczn.); Ovid. Met. II. 1—242, 251—332 (1 uczeń), II. 760—801 (1 uczeń), IV. 1—35, 391—415 (1 uczeń), IV. 615—662 (2 uczn.), IV. 670—746, 753—764 (1 uczeń), V. 385—437, 462—571 (1 uczeń), VIII. 183—235 (2 uczn.); Fast. II. 193—242, 687—710 (2 uczn.), II. 475—512 (1 uczeń), II. 639—684 (1 uczeń).

KLASA VIa. i VIb. *a)* Lektura szkolna: Sallust. de bello Jugurthino; Cicero in Catilinam I.; Verg. Eclog. I. V. Georg. II. 136—176, Aen. I.

b) Lektura domowa w VI. b.: Sall. bellum Cat. (8 uczn.); Cic. in Cat. II. i III. (5 uczn.); Verg. Aen. 295—495, 630—757 (8 uczn.); IV. (4 uczn.), Ecl. VII. (1 uczeń).

KLASA VII *a)* Lektura szkolna: Cic. pro S. Roscio Am., Laelius; Verg. Aen. II. VI.

b) Lektura domowa: Cic. de imp. Cn. Pompei (17 uczn.), pro Archia (14 uczn.), pro Ligario (1 uczeń), in Verrem IV. (3 uczn.), Divinatio in Q. Caecilium (3 uczn.), Brutus (1 uczeń), Cato (5 uczn.), Tuscul. I.—V. (1 uczeń), I.—II. (1 uczeń), I. (1 uczeń), Verg. Aen. IV. (9 uczn.), VII. 286—640 (4 uczn.), VIII. 154—279, 306—368, 608—731 (1 uczeń), VIII. 608—732 (1 uczeń), IX. 176—502 (3 uczn.), X. 439—509 (6 uczn.), XI. 648—867 (7 uczn.), XII. 607—952 (4 uczn.); Georg, wszystkie wyjątki zawarte w szkolnem wydaniu (1 uczeń), Eclog. VII. IX. (1 uczeń).

KLASA VIII. *a)* Lektura szkolna: Hor. Carm. I. 1, 3, 4, 9, 10, 14, 18, 22, 24, 31, 37, II. 1, 2, 3, 6, 13, 14, 16, III. 1, 2, 4, 13, 23, 30, IV. 2, 3, 7, 12; Epod. 2, 6, 7; Sat. I. 1, 9; Epist. I. 2, 4, 10; Tac. Ann. I. 1—15, IV. 1—9, 37—42, 57—59.

b) Lektura domowa: Hor. Carm. I. 6, 7, 8, 21, 26, 29, 34, 36 (8 uczn.).

Język grecki.

KLASA Va. *a)* Lektura szkolna: Xenonf. Anab. ust. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 13, 14; Cyr. 1, 2. — Hom. Iliad. I.

b) Lektura domowa: Xen. Anab., wszystkie ustępy według wydania szkolnego przeczytał 1 uczeń, 4 ustępy 2 uczniów, 3 ustępy 19 uczniów, 5 ustępów 5 uczniów.

KLASA Vb. *a)* Lektura szkolna, jak w Va.

b) Lektura domowa: 3 ustępy 25 uczniów.

KLASA VIa. *a)* Lektura szkolna: Hom. Iliad. VI., IX., XI., XVI., XXII.; Herod. VIII.; Xen. Mem. I.

b) Lektura domowa: 10 uczniów przeczytało po 1 księdze z Iliady, 6 uczniów po 2, 1 uczeń przeczytał 4 księgi, 1 uczeń pięć ksiąg, 1 uczeń całą Iliadę; 12 uczniów przeczytało po 1 księdze z Herodota, 1 uczeń dwie księgi, 1 uczeń trzy księgi; 4 uczniów przeczytało wyimki z II. i III. księgi; całego Herodota przeczytał 1 uczeń.

KLASA VIb. *a*) Lektura szkolna jak w VIa.

b) Lektura domowa: 10 uczniów przeczytało po 1 księdze Iliady, 3 uczniów po 2 księgi, 2 uczniów po 3, 2 uczniów po 5, 1 uczeń przeczytał 9 ksiąg; 2 uczniów przeczytało po 12 ksiąg; 6 uczniów przeczytało po 1 księdze z Herodota; wyimki z II. III. IV. księgi przeczytało 3 uczn.

KLASA VII. *a*) Lektura szkolna: Dem. Fil. I. Ol. I. II.; Hom. Od. I. 1—89, V., VI., VII., IX., XI., XVI.

b) Lektura domowa: Demost. wszystkie mowy polityczne przeczytało 2 uczniów, Dem. Ol. III. 4 uczniów, O Pokoju 5 uczniów, Fil. II. 3 uczniów, Fil. III. 2 uczniów, Hom. Od. w wydaniu szkolnem całą przeczytało 2 uczniów, 4 księgi 3 uczniów, 2 księgi 5 uczniów.

KLASA VIII. *a*) Lektura szkolna: Sof. Edyp Król; Platona Obrona Sokratesa.

b) Lektura domowa: Sof. Antygona (1 uczeń),

C) Przedmioty nauki nadobowiązkowej.

1. Historya kraju rodzinnego. Nauki tej udzielano w klasie III. a i b i IV. a i b po jednej godzinie tygodniowo według podręcznika K. Rawera; w klasie VI. a i b (w II. półroczu), w klasie VII. i w I. półroczu klasy VIII. po jednej godzinie tygodniowo według podręcznika Dra Anatola Lewickiego.
2. Geometrya wykreślna. Nauki udzielano według podręcznika Łazarskiego w 2 oddziałach po 2 godziny tygodniowo. O punkcie, prostej, płaszczyźnie i bryłach.
3. Kaligrafia. Nauki tej udzielano w 2 oddziałach uczniom klasy I. i II. po jednej godzinie tygodniowo. Uczniom podano ogólne zasady kaligrafii, przerabiano z nimi metodą genetyczną alfabet łaciński i niemiecki, wyjaśniając stosunek wzajemny, sposób pisania i łączenia ze sobą kresek zasadniczych.
4. Gimnastyka. Uczniowie podzieleni byli na 8 oddziałów; każdy oddział ćwiczył 2 razy tygodniowo po godzinie. Na każdej lekcyi zajmowano uczniów najpierw ćwiczeniami wolnemi w kolumnie na miejscu bez przyborów, lub z przyborami, następnie odbywały się ćwiczenia na 2 różnych przyrządach. W czasie sprzyjającej pogody odbywały się ćwiczenia na boisku, położonem obok sali gimnastycznej.

D) Wykaz książek szkolnych,

które w roku szkolnym 1906. mają być używane.

Religia.

Klasa I. Wielki Katechizm rel. kat. (dla szkół średnich dyecezyi krak.)
klasa 2. Ks. Dąbrowski, Historya biblijna starego zakonu, wyd. 1. — 4;
klasa 3. Ks. Dąbrowski, Historya biblijna nowego zakonu, wyd. 1. — 4;
klasa 4. Ks. Jougan, Liturgika kat.;
klasa 5. Ks. Jeż, Nauka wiary;
klasa 6. Ks. Jougan, Dogmatyka szczegółowa;
klasa 7. Ks. Szczeklik, Etyka kat.;
klasa 8. Ks. Jougan, Historya kościoła katolickiego.

Język łaciński.

Gramatyka.

Klasa I. i 2. Dr. Zygmunt Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego;
klasa 3. — 8. Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II.

Ćwiczenia i lektura.

klasa I. Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie, dla klasy I. wyd. 2. i 3;
klasa 2. Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie, Część II.
klasa 3. Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III.; Cornelius Nepos, wyd. Kłaka;
klasa 4. Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV.; Caesar, Com. de bello Gallico, wyd. Terlikowskiego; Ovidius, wyd. Bednarskiego;
klasa 5. Livius, Majchrowicza; Ovidius Bednarskiego;
klasa 6. Sallustius, Bellum Jugurthinum, wyd. Sołtysika; Vergilius, wyd. Rzepińskiego; Cicero in Catil. Sołtysika;
klasa 7. Cicero, In Verrem IV. wyd. Jędrzejowskiego; Pro Archia Bednarskiego i Laelius, Sołtysika; Vergilius, Rzepińskiego;
klasa 8. Tacitus. wyd. Staromiejskiego; Horatius, wyd. Dolnickiego i Librewskiego.

Język grecki.

Gramatyka.

Klasa 3. i 4. Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego.
klasa 5. — 8. Fiderer, Gramatyka języka greckiego.

Ćwiczenia i lektura.

klasa 3. i 4. Taborski-Winkowski, Ćwiczenia greckie;

klasa 5. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta; Homera Iliada, wyd. Sołtysika;
klasa 6. Homera Iliada, wyd. Sołtysika; Herodot, wyd. Terlikowskiego; Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta.
klasa 7. Homera Odyssea wyd. Jezienickiego; Demostenes, wyd. Schmidta;
klasa 8. Plato, wyd. Lewickiego; Sofokles, Edyp w Kolonie, wyd. Majchrowicza; Homera Odyssea, wyd. Jezienickiego.

Język polski.

Gramatyka.
Klasa 1. i 2. Konarski, Zwięzła gram. jęz. polskiego;
klasa 3. — 8. Antoni Małecki, Gramatyka języka polskiego, wyd. 8.

Wypisy.
klasa 1. Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla klasy I.;
klasa 2. Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla klasy II.;
klasa 3. Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla klasy III.;
klasa 4. Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla klasy IV.;
klasa 5. Próchnicki, Wzory poezyi i prozy;
klasa 6. i 7. (I. półr.) Wypisy polskie, St. Tarnowskiego i Wójcika, część I.
klasa 7. (II. półr.) i 8. Wypisy polskie, St. Tarnowskiego i Próchnickiego, część II.

Język niemiecki.

Klasa 1. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy I. wyd. 5;
klasa 2. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy II.;
klasa 3. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy III.; Jahner, Deutsche Grammatik;
klasa 4. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy IV.; Jahner, Deutsche Grammatik;
klasa 5. Ippoldt i Stylo, Deutsches Lesebuch für die V. Kl.;
klasa 6. Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VI. Kl.;
klasa 7. Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VII. Kl.;
klasa 8. Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VIII. Kl.;

Geografia.

Klasa 1. Romer, Geografia.
klasa 2. i 3. Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna wyd. 9;
klasa 4. Benoni-Majerski, Geografia Monarchii austr. węg. wyd. 2. i 3.

Historya.

Klasa 2. Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych, część I.;

klasa 3. Semkowicz, Opow. z dziejów powsz. część II.; Rawer, Dzieje ojczyste;
klasa 4. Semkowicz, część III.; Rawer, Dzieje ojczyste;
klasa 5. Zakrzewski, Historya powsz., część I.;
klasa 6. Zakrzewski, Hist. powsz., część I., II., III., Dr. Anatol Lewicki, Zarys dziejów Polski;
klasa 7. Zakrzewski, Hist. powsz. część III.; Lewicki, Zarys dziejów Polski;
klasa 8. Głąbiński-Finkel, Historya i Statystyka Mon. austr.-węg.; Lewicki, Zarys dziejów Polski.

Matematyka.

Klasa I. i 2. Ignacy Kranz, Arytmetyka i algebra, część I.; Mocnik-Maryniak, Geometrya poglądowa, część I.;
klasa 3. i 4. Ign. Kranz, Arytmetyka i algebra, część II.; Mocnik-Maryniak, Geometrya poglądowa, część II.;
klasa 5. — 8. Dziwiński, Zasady algebry, wyd. 2; Mocnik-Maryniak, Geometrya dla klas wyższych, wyd. 4;
klasa 6. — 8. Logarytmy Kranza:
klasa 7. i 8. Kranz, Zadania i Zagadnienia z arytmetyki i geometryi dla klas wyższych.

Nauki przyrodnicze.

Historya naturalna.
Klasa I. i 2. Nussbaum-Wiśniowski, Podręcznik zoologii dla niższych klas; Rostafiński, Botanika szkolna na klasy niższe;
klasa 3. Wiśniowski, Wiadomości z mineralogii;
klasa 5. Wiśniowski, Mineralogia i geologia; Rostafiński, Botanika dla klas wyższych;
klasa 6. Petelenz, Zoologia dla klas wyższych;
Fizyka.
klasa 3. i 4. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla klas niższych;
klasa 7. Solecki, Chemia.
klasa 7. i 8. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla klas wyższych.

Propedeutyka filozoficzna.

Klasa 7. Nuckowski, Początki logiki ogólnej.
klasa 8. Lindner Kulczyński, Wykład psychologii.

E) Tematy do wypracowań piśmiennych.

W języku polskim.

W Va. klasie.

1. Pożegnanie Hektora z Andromachą. (szk.). 2. Pogrzeb u starożytnych Litwinów. (Na podstawie Grażyny). (szk.). 3. Znaczenie starożytnego Egiptu dla rozwoju cywilizacyi. (dom.). 4. Śniadanie w dworze Soplicowskim. (szk.). 5. Obraz zachodzącego słońca w porze letniej. (Na podstawie Pana Tadeusza. (dom.). 6. Zamek Horeszkowski. (dom.), 7. Myśliwstwo w dawnej Litwie (Na podstawie Pana Tad. (dom.). 8. Śmierć stolnika Horeszki. (szk.). 9. Grzeczność polska. (Na podstawie Pana Tadeusza). (dom.). 10. Żałobny obrzęd w domu JMC. Pani miecznikowej Różańskiej w Malinkach. (Opis na podstawie gawędy Pola p. n. „Mohort.") (szk.). 11. Losy Haliny i swaty w ziemi krakowskiej. (Na podstawie „Wiesława.") (dom.). 12. Żywot Jacka Soplicy podług jego własnej spowiedzi. (szk.). 13. Żółkiewski w szkicu Szujskiego p. t. „Cecora i Chocim." (szk.). 14. Charakterystyka Rejenta z komedyi Fredry „Zemsta." (szk.).

W Vb. klasie.

1. Ogień jako żywioł pożyteczny i szkodliwy. (dom.). 2. Pogrzeb Hektora. (szk.). 3. Opis poranku jesiennego. (dom.). 4. Opis dworu szlacheckiego. (Według Pana Tadeusza). (szk.). 5. Postać Grażyny. (dom.). 6. Opis domostwa Maćka Dobrzyńskiego. (szk.). 7. Treść Grażyny. (dom.). 8. Drobna szlachta w Panu Tadeuszu. (szk.). 9. Charakterystyka Pana Sędziego. (dom.) 10. Opis i znaczenie igrzysk olimpijskich. (dom.) 11. Charakterystyka Wiesława. (szk.). 12. Burza. (Według Pana Tadeusza ks. X.) (szk.). 13. Korzyści podróży pieszych. (dom.). 14. Gerwazy w Panu Tadeuszu. Opowiadanie. (szk.).

W VIa. klasie.

1. Dlaczego literatura polska rozwinęła się tak późno. (dom.). 2. Tragizm losu Achillesa. (szk.). 3. Treny jako pierwszy poemat uczuciowy w Polsce. (szk.). 4. Przeczucia Modrzewskiego. (dom.). 5. Przechadzka po polach i lasach. (szk.). 6. Ferment polityczny w w. XVI. (dom.). 7. Przyczyny upadku Cezara. (szk.). 8. Sielskie życie Miaskowskiego w włoszczo-

nowskiem ustroniu. Obrazek na tle „Walety“ i żywota poety. (szk.). 9. Duchowy wizerunek Anny Rakuszanki, żony Zygmunta III. (Na podstawie kazania Skargi. (dom.). 10. Rokosz Lubomirskiego. (Na podstawie lektury Pamiętników Paska. (dom.). 11. Opis wiosny. (dom.). 12. Streszczenie Satyry Naruszewicza „Chudy literat.“ Stosunki literackie w drugiej połowie XVIII. w. (szk.). 13. Charakterystyka Ignacego Krasickiego. (szk.). 14. Konfederacya barska na tle powieści Rzewuskiego „Listopad“ (szk.).

W VI b. klasie.

1. Charakter legend i mitów polskich. (dom.). 2. Idea Aleksandra Wielkiego. (szk.). 3. Kochanowski ojcem literatury polskiej. (dom.). 4. Przyczyny śmierci Cezara. (szk.). 5. Działanie przyrody. (dom.). 6. Związek w literaturze naszej między wpływami zagranicy a pierwiastkami rodzimymi. (dom.). 7. Potęga Aten a potęga Sparty. (szk.). 8. Opis burzy. (Na podstawie X. ks. Pana Tad.) (dom.). 9. Sielanki Szymonowicza. (szk.). 10. Sylwetka szlachcica polskiego z w. XVII. wysnuta z Pamiętników Paska. (dom.). 11. Przyjemności życia wiejskiego w lecie. (dom.). 12. Streszczenie Satyry Krasickiego „Marnotrawstwo“ (szk.). 13. Żywot Ignacego Krasickiego. (szk.). 14. Treść i znaczenie komedyi Zabłockiego p. t. „Sarmatyzm.“

W VII. klasie.

1. Sen a rzeczywistość. (dom.). 2. Walka klasyków z romantykami. (szk.). 3. Jakie postacie z historyi polskiej występują w literaturze polskiej. (dom.). 4. Widok z mostu. (szk.). 5. Mickiewicz jako kolorysta. (dom.). 6. Tło historyczne w „Panu Tadeuszu.“ (dom.). 7. Tadeusz i Hrabia. Charakterystyka porównawcza. (szk.). 8. Kolebka a trumna. Porównanie. (dom.). 9. Opis stepu na podstawie „Maryi“ Malczewskiego. (szk.). 10. Lilla a Roza Weneda. Charakterystyka porównawcza. (dom.)

W VIII. klasie.

1. Charakterystyka Anieli i Klary z „Ślubów panieńskich.“ (szk.). 2. Świat nadprzyrodzony w Balladynie. (dom.). 3. Messyanizm w poezyi Z. Krasińskiego. (szk.). 4. Ogólna charakterystyka poezyi okresu VII. (dom.). 5 Józef Korzeniowski, jako powieściopisarz. (szk.). 6. Tragiczność w poezyi dramatycznej greckiej a nowożytnej (według Kremera). (szk.). 7. Pierwiastek ludowy w naszej poezyi. (dom.). 8. Zdobycze pługa polskiego (według szkicu Szajnochy.) (szk.).

W języku niemieckim.

W Va. klasie.

1. Das Birkenreis (Inhaltsangabe). (szk.). 2. Entwickelung der Gedanken in den „Sprüchen Rückerts.“ (dom.). 3. Die wichtigsten Bauwerke Aegyptens. (szk.). 4. Disposition und Erklärung des „Zauberlehrlings.“ (dom.). 5. Die Werbung Gunters um Brunhild. (szk.). 6. Die Annehmlichkeiten des Winters. (dom.). 7. Das Panathenäenfest (Auf Grund der Schullektüre. (szk.). 8. Hektors Tod (A. G. d. Sch.). (szk.). 9. Begründung des Sprichwortes „Dankbarkeit gefällt, Undank hasst die Welt.“ (dom.). 10. Die letzten Zehn vom vierten Regiment (Gedankengang). (szk.). 11. Deukalion und Pyrrha (Auf Grund der lateinischen Schullektüre). (dom.). 12. Das Orakel zu Delphi. (szk.). 13. Prosaische Auflösung der Ballade „die Kraniche des Ibykus“. (dom). 14. Der Kampf der Horatier mit den Kuriatiern. (szk.).

W Vb. klasie.

1. Vaters Heimkehr (Inhalt). (szk.). 2. Der Wald ein Sinnbild der Fortdauer des Menschengeschlechts. (dom.). 3. Was lehrt uns die Parabel „Herkules am Scheidewege“? (szk.). 4. Bedeutung der Phönizier für den Welthandel. (dom.). 5. Die Bürgschaft (Inhalt). (szk.). 6. Der alte Diener (Eine Schilderung). (dom.). 7. Siegfrieds Tod. (szk.). 8. Die Sage von der Gründung Roms. (szk.). 9. Gedankengang und die didaktische Lehre des Vogels Rat (dom.). 10. Im Bauch des Walfisches. (szk.). 11. Die Kraniche des Ibykus. Gedankengang und die Idee. (dom.). 12. Die römischen Katakomben. (szk.). 13. Was veranlasste den Zwist zwischen Achilles und Agamemnon. (dom.). 14. Die Geschichte der Erde. (szk.)

W VIa. klasie.

1. Telemachos bei Menelaos. (szk.). 2. Meine Ferien. (dom.). 3. Die Hölle (nach dem III. Ges. der „Göttlichen Komödie.“ (szk.). 4. Bedeutung der Perserkriege für Griechenland. (dom.) 5. Der I. Gesang in „Hermann und Dorotea“ als Exposition. (szk.). 6. Erläuterung des Spruches: „Wer nicht vorwärts geht, der kommt zurücke.“ (dom). 7. Disposition und Grundgedanke der Ballade „Das Glück von Edenhall.“ (szk.). 8. Der tolle Inwalide auf dem Fort Ratonneau (Eine Schilderung). (szk.). 9. Der Gegensatz zwischen Vater und Sohn in „Hermann und Dorotea.“ (dom.). 10. Die Legende vom Hufeisen v. Goethe als didaktisches Gedicht. (szk.). 11. Der Aufschwung der Kalifenherrschaft. (dom.). 12. Das Vaterhaus Goe-

thes (Nach „Dichtung und Wahrheit.)“ (szk.). 13. Disposition und Grundgedanke der Ballade „der Kampf mit dem Drachen“ v. Schiller. (dom.). 14. Bernard von Clairveaux (Charakteristik). (szk.).

W VIb. klasie.

1. Grimbarts Verteidigungsrede. (szk.). 2. Das Feuer als nützliches und schädliches Element. (dom.). 3. Kudrun erhält die Kunde von der nahenden Befreiung. (szk.). 4. Das Zeitalter des Perikles. (dom.). 5. Charakteristik des Wirts „zum goldenen Löwen.“ (szk.). 6. Die Neugier von ihrer edlen und gemeinen Seite. (dom.). 7. Die feindlichen Nachbarn in „der verlorenen Handschrift“ (Eine Schilderung). (szk.). 8. Disposition und Grundgedanke der Ballade „der Taucher“ v. Schiller. (szk.). 9. Der geschichtliche Hintergrund in „Hermann und Dorotea.“ (dom). 10. Warum ist „das Dornröschen“ v. Grimm ein Märchen? (szk.). 11. Die Bedeutung der Völkerwanderung für die Weltgeschichte. (dom.). 12. Die Jugendjahre Goethes (Nach „Dichtung und Wahrheit.“) (szk.). 13. Die Erklärung des „Faris“ von Mickiewicz. (dom.). 14. Die etische Grundlage in der Ballade „der Graf von Habsburg.“ (szk.).

W VII. klasie.

1. Was lehrt uns Schillers „Graf von Habsburg“ über die Dichtkunst? (dom.). 2. Hektor und Andromache bei Homer und bei Schiller. (szk.). 3. Minna v. Barnhelm ein psychologisches Drama. (dom.). 4. Die Bedeutung der Sturm und Drangperiode für die deutsche Literatur. (dom.). 5. Der I. Aufzug in „Götz von Berlichingen“ als Exsposition. (szk.). 6. „Lenore“ v. Bürger und „die Flucht“ von Mickiewicz. (Eine Paralelle). (dom.). 7. Die Erläuterung des Gedichtes „die Zueignung“ von Goethe. (szk.). 8. Der Charaktergegensatz zwischen Götz und Weisslingen. szk.).

W VIII. klasie.

1. Das verschleierte Bild zu Sais. (szk.). 2. „Es liebt die Welt das Strahlende zu schwärzen, und das Erhabene in den Staub zu ziehen.“ (Entwickelung). (dom.). 3. Der Zusammenhang des Prologs mit dem eigentlichen Drama im „Wallenstein“ (szk.). 4. Charakteristik Marias und Elisabets „in Maria Stuart.“ (dom.). 5. Die Frauengestalten im Faust (I. Th.). (szk.). 6. Warum ist Faust ein Repräsentant der ganzen Menschheit? (szk.). 7. Die Bedeutung der romantischen Schule für die deutsche Literatur. (dom.). 8. Charakteristik der Heldin in Grillparzers „Sappho.“ (szk.).

Zagadnienia do piśmiennego egzaminu dojrzałości.

1. Z języka łacińskiego: *a)* Przetłómaczyć na język polski: M. Tulli Ciceronis de natura deorum II. 39; *b)* przetłómaczyć na język łaciński ustęp wyjęty z Semkowicza Opowiadań I. pod tyt.: Marek Koryolan.
2. Z języka greckiego: Przetłómaczyć na język polski: Dom. Περὶ τοῦ στεφάνου 169—173.
3. Z języka polskiego: Mesyanizm w poezyi polskiej.
4. Z języka niemieckiego: Einfluss fremder Literaturen auf die deutsche Literatur.
5. Z matematyki:
   a) Zyskiem 4.800 K dzieli się trzech przedsiębiorców w stosunku objętości brył, wpisanych w tej samej kuli, a to: walca równobocznego, kostki i stożka równobocznego. Ile otrzyma każdy z przedsiębiorców?
   b) Pewna osoba zabezpiecza sobie kapitał w kwocie 12.000 K, który chce podjąć po 25 latach; pytanie, po ile musi wkładać przez ten czas z początkiem każdego półrocza do kasy, liczącej przy półrocznej kapitalizacyi po 4% rocznie?
   c) Obliczyć, jaki odcinek odetnie linia
   $$y = -1 \text{ dm z koła } x^2 + y^2 = 9 \text{ dm?}$$

F) Zbiory naukowe.

I. Biblioteka nauczycielska

liczyła z końcem roku szkolnego 3677 dzieł w 9721 tomach.

Pism peryodycznych miało gimnazyum 17. 1. Biblioteka warszawska, 2. Eos, 3. Kosmos, 4. Książka, 5. Kwartalnik historyczny, 6. Pamiętnik literacki, 7. Przegląd filozoficzny, 8. Przegląd polski, 9. Przewodnik bibliograficzny, 10. Przewodnik naukowy i literacki, 11. Wszechświat, 12. Jahresberichte für die neuere deutsche Literaturgeschichte, 13. Neue Jahrbücher für das klassische Altertum, 14. Oesterreichisch-ungarische Revue, 15. Petermann's Mitteilungen, 16. Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien, 17. Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht.

W bieżącym roku szkolnym zakupiono następujące dzieła:

Tadeusz Korzon: Historya; Dr. A. Rehman: Ziemie dawnej Polski, część II.; X. Dr. Pawlicki: Historya filozofii greckiej, tom II.; Zygmunt Gloger: Encyklopedya staropolska 4 tomy; Xenophon Hellenica, ed. Keller; Alf. Biese: Griechische Lyriker; Volkett: Aesthetik des Tragischen; Berent: Próchno; Nadto kontynuje się dalsze zakupno dzieł wychodzących częściami; Książek szkolnych 11.

Otrzymano w darze:

Wydawnictwa Akademii Umiejętności w Krakowie. Sitzungsberichte der mathematisch-naturwissenschaftlichen Classe, Ak. Um. w Wiedniu. Juliusz Turczyński: Dramat bezprawia 2 tomy, od autora. Ks. Jan Sygański T. J.: Historya Nowego Sącza, 3 tomy, dar autora.

2. Biblioteka uczniów

obejmuje 908 dzieł w 1173 tomach.

W bieżącym roku szkolnym zakupiono:

Korzeniowski, Emeryt. L. Kondratowicz, Wybór poezyi. Torquato Tasso, Goffred abo Jeruzalem wyzwolona. Chmielowski, Historya literatury polskiej. A. Fredro, Dzieła. Kallenbach, Wybór listów A. Mickiewicza. Dante, Boska komedya (część II.). Or-Ot. Wybór poezyi. Konopnicka, Poezye (4 serye). Deotyma, Sobieski pod Wiedniem. Sienkiewicz, Quo vadis; Bez dogmatu; Rodzina Połonieckich; Pisma drobne, tomów 6. Z. Kaczkowski, Olbrachtowi rycerze. J. Słowacki, Listy. Sieroszewski, Brzask. Jeske-Choiński, O mitrę hospodarską. Synoradzki, Potępieńcy. Przyborowski, Chamska dusza. Rzewuski, Pamiętniki Pana Seweryna Soplicy. Otrzymano w darze: Od Jerzego Majewskiego, ucznia III klasy: Gordon Cumming, Życie w Chinach i dwa roczniki Missyi katolickich.

3. Do nauki geografii i historyi powszechnej

posiada zakład obecnie:

albumów i obrazów	19
map	129
atlasów	20
globusów	3

W bieżącym roku szkolnym zakupiono:

Grecyą starożytną w 2 egzemplarzach, Monarchię austr.-węg., Kartę świata Berghausa, Europę fiz. i polit., Niemcy, Wschodnią i zachodnią półkulę.

4. Gabinet historyi naturalnej

posiada w dziale mineralogii okazów 888
„ botaniki „ 141
„ zoologii „ 313

W tym roku przybyło: 20 tablic geologicznych Dr. Haas'a, 4 tablice anatomiczne Dr. P. Pfurtschellera, 2 tablice anatomiczne Landenfelda, 19 okazów ptaków wypchanych, 10 tablic botanicznych Franka i modele gipsowe grzybów jadalnych i trujących.

5. Gabinet fizyczny

posiada obecnie 398 przyrządów, mianowicie:

W DZIALE									
I. og. wł.	II. mech c. st.	III. hydrost.	IV. aerost.	V. akustyk.	VI. n. o. cieple	VII. optyka	VIII. elektr.	IX. chemia	X. przyrz.
13	30	20	25	26	22	79	101	55	28

W tym roku zakupiono: Voltameter Kolba, Mühlenheima przyrząd do okazania przewodnictwa ciepła, palnik naftowy i naprawiono kilka przyrządów.

6. Do nauki rysunków

posiada zakład modelów gipsowych 182
„ drewnianych 68
„ szklanych 6
„ majolikowych 10
„ naturalnych 72
wzorów rysunkowych 830
dzieł fachowych 9

W tym roku zakupiono: *a)* z nadzwyczajnej dotacyi (rozp. W. R. Szk. z 27. maja 1904.) 21 modelów drewnianych, 4 serye liści i gałązek suszonych w oprawie, 10 sztuk motylów egzotycznych, karton z barwnemi

piórami, 22 sztuk suszonych owoców, 7 kartonów wyd. Bargue et Gérome; *b)* z dotacyi zwyczajnej: Kuhlmann: Neue Wege im Zeichenunterrichte, tegoż: Das Skizzieren im Zeichenunterrichte i 5 sztuk naczyń kołomyjskich.

7. Inwentarz gabinetu archeologicznego

obejmuje numerów 50.

W tym roku zakupiono: 2 modele machin oblężniczych; Menge, Einführung in die antike Kunst; Furtwängler und Urlichs, Denkmäler griechischer und römischer Skulptur.

8. Biblioteka książek szkolnych

dla ubogich uczniów
otrzymała w tym roku książek za 200 K.

G) Kronika zakładu.

I. Zmiany w gronie nauczycielskiem.

1. Profesorowie Wojciech Cachel i Dr. Michał Janik otrzymali posady nauczycielskie, pierwszy w c. k. gimnazyum w Podgórzu, drugi w c. k. II. szkole realnej we Lwowie (dekret J. E. P. Ministra z dnia 2. czerwca 1904 l. 16.011, — reskrypt c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 8. sierpnia 1904 l. 22.468).

2. Nauczyciel Michał Magiera otrzymał posadę nauczyciela głównego w c. k. Seminaryum nauczycielskiem męskiem w Krakowie (dekret J. E. P. Ministra z dnia 12. września 1904 l. 30.753 — c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 7. października 1904 l. 36.944).

3. Zastępcy nauczycieli: Borejko Józef i Maykowski Stanisław przeniesieni z tutejszego zakładu w tym samym charakterze, pierwszy do gimnazyum w Bochni, drugi do c. k. IV. gimnazyum we Lwowie (reskr. z dnia 8. lipca 1904 l. 16.448, — z dnia 9. lipca 1904 l. 16.294).

4. Zastępcy nauczycieli: Klemens Hammer i Jan Walczak otrzymali urlop na przeciąg I. półrocza roku szk. 1904/5, a Leon Silbermann urlop bezpłatny na cały rok 1904/5, (rozp. Min. z dnia 21. lipca 1904 l. 18666 c. k. Rady Szk. kraj. 12. sierpnia 1904 l. 27.732; — i reskr. z dnia 4. sierpnia 1904 l. 27.395 — c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 12. sierpnia 1904 l, 29.099).

5. C. k. Rada Szk. kraj. uwalnia od obowiązków nauczycielskich pomocnika ks. katechety, ks. Jakóba Walkosza, przeniesionego z Wa-

dowic na posadę do Wieliczki (reskr. z dnia 30. sierpnia 1904 l. 31.847).

6. Mianowani zastępcami nauczycieli w tutejszym zakładzie kandydaci stanu nauczycielskiego: Władysław Albrecht i Ludwik Czech (reskr. z dnia 11. września 1904 l. 29.094), Pełeński Józef (reskr. z dnia 5. września 1904 l. 28.688), Adam Znamirowski (reskr. z dnia 8. lipca 1904 l. 22.154), Jakób Bienenstock (reskr. z dnia 22. września 1904 l. 23.828).

7. Przeniesieni do tutejszego zakładu zastępcy nauczycieli: Tadeusz Niespodziański, z c. k. gimnazyum św. Jacka w Krakowie i Adam Pichor, z c. k. gimnazyum w Nowym Sączu (reskr. z dnia 8. lipca 1904 l. 16.448).

8. C. k. Rada Szk. kraj. mianowała pomocnikiem katechety ks. Dra Stanisława Rosponda (reskr. z dnia 30. sierpnia 1904 l. 31.847).

9. Na początku drugiego półrocza przeniosła c. k. Rada Szk. kraj. w tym samym charakterze z tutejszego zakładu zastępców nauczycieli: Klemensa Hammera do Jasła, Antoniego Talara do Sanoka, Adama Znamirowskiego do II. szkoły realnej w Krakowie (reskr. z dnia 26. stycznia 1905 l. 50.212 i 25. stycznia 1905 l. 49472); — uwolniła od obowiązków Władysława Albrechta (29. stycznia 1905 l. 3.222) i udzieliła urlopu na przeciąg II. półrocza Władysławowi Wolnemu reskr. z dnia 28. stycznia 1905 l. 2650 (J. E. P. Ministra z dnia 13. stycznia 1905 l. 44.763).

10. W miejsce powyżej pod pozycyą 9. wyszczególnionych zamianowano zastępcami nauczycieli kandydatów stanu nauczycielskiego: Franciszka Penkalę i Tadeusza Sokołowskiego (25. stycznia 1905 l. 2.546 i l. 45.388) i przeniesiono do tutejszego zakładu Adama Utschika z gimnazyum w Nowym Sączu (26. stycznia 1905 l. 50.212).

11. J. E. P. Minister W. i Ośw. posunął profesora ks. Dr. Zygmunta Karasia do VIII. klasy rangi reskr. z dnia 28. czerwca 1904 l. 12.531 (z dnia 19. sierpnia 1904 l. 23.859).

12. C. k. Rada Szk. kraj. zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim i przyznała tytuł profesora nauczycielom: Henrykowi Gaworowi (reskr. z dnia 14. maja 1905 l. 17.374.) i Jakóbowi Zachemskiemu (reskr. z dnia 29. marca 1905 l. 8.867).

13. C. k. Rada Szk. kraj. przyznała profesorom: Marcelemu Maternowskiemu pierwszy, Janowi Guzdkowi drugi, Piotrowi Ficowi trzeci dodatek pięcioletni (reskr. z dn. 13. wrześuia 1904 l. 33.771, z dnia 7. października 1904 l. 38.920, 13. września 1904 l. 33.772).

14. J. Ces. król. Apost. Mość raczył Najw. postanowieniem zaliczyć profesorowi Marcelemu Maternowskiemu trzy lata spędzone w charakterze nauczyciela w byłem prywatnem gimnazyum w Cieszynie do służby, (reskr. c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 6. kwietnia 1905 l. 11.539).

II. Rok szkolny rozpoczął się dnia 3. września 1904 uroczystem nabożeństwem.

Egzamin wstępny uczniów, zapisanych do klasy I., odbył się dnia 30. czerwca i dnia 1. września.

Dnia 9. września i dnia 19. listopada odprawiono żałobne nabożeństwo za spokój duszy ś. p. Cesarzowej Elżbiety, a dnia 28. czerwca za spokój duszy ś. p. Cesarza Ferdynanda.

Dnia 4. października obchodził zakład uroczyście imieniny Najjaśniejszego Pana.

Dnia 3. grudnia odbył się wieczorek muzykalno-deklamacyjny ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza.

Piśmienny egzamin dojrzałości odbył się w czasie od dnia 8—13. maja, a ustny pod przewodnictwem W. Pana Antoniego Pazdrowskiego, c. k. Radcy szkolnego i Dyrektora c. k. IV. gimnazyum w Krakowie, w czasie od dnia 2—8. czerwca.

Do spowiedzi i komunii św. przystępowała młodzież 4 razy (1 raz nadobowiązkowo) i odprawiła 3 dniowe rekolekcye w czasie od dnia 3—6. kwietnia.

Pierwsze półrocze zakończono dnia 30. stycznia, drugie dnia 29. czerwca uroczystem nabożeństwem i rozdaniem świadectw.

* * *

W tym roku szkolnym musi zakład z prawdziwym smutkiem zapisać stratę 4 uczniów: Filipa Walentego z III. a., Tyrana Ignacego z VI. b., Krzanaka Józefa i Sieprawskiego Alojzego z VIII. klasy.

H) Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

1. C. k. Rada Szk. kraj. pomnożyła liczbę godzin, przeznaczonych na naukę gimnastyki do 16 (reskr. z dnia 8. sierpnia 1904 l. 22.048).

2. C. k. Rada Szk. kraj. zezwoliła reskr. z dnia 13. września 1904 l. 34.092 na podział klasy I. i II. na 3, a klasy III.—VI. (włącznie) na 2 oddziały równorzędne.

3. J. E. P. Minister przyznał reskryptem z dnia 22. października 1904 l. 13.301 zakładowi na koszta zarządu w roku 1905. — 1000 K. (rozp. c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 27. grudnia 1904 l. 42.583).

4. J. E. P. Minister przyznał zakładowi nadzwyczajną dotacyę na zakupno środków naukowych w kwocie 4.800 K, płatną w połowie w r. 1905, w połowie w r. 1906.

I) Sprawa fizycznego rozwoju młodzieży.

1. Komisya sanitarna miejska zwiedziła i w tym roku w czasie feryi mieszkania tych osób, które w swych domach utrzymywać chciały uczniów.

2. O ile pogoda służyła odbywały się zabawy i gry ruchowe młodzieży szkolnej na pobliskich polach. Uczniowie trzech niższych klas bawili się co środy, klas wyższych co soboty. Uczniów dzielono na oddziały po 20—30. Chociaż w zabawach tych nie brali udziału uczniowie, mieszkający w pobliskich wsiach, to udział był dość znaczny, wynosił bowiem średnio 50%. Wycieczek takich było w maju i czerwcu 13, każda trwała średnio $2\frac{1}{2}$ godziny. Celem ożywienia tych zabaw zakupiono w tym roku znaczniejszą ilość przyrządów. Zabawami kierowali nauczyciele: Czech, Hubert, Vogel, Steczko i Zachemski. Kilka razy przygrywała podczas tych zabaw muzyka gimnazyalna.

3. Nauczyciele odbywali z uczniami wycieczki i przechadzki połączone z celami naukowymi; profesor Zachemski nadto wycieczki w okolicę z cyklistami, których było 6.

4. W czasie przerw o godzinie 10. i 12. wychodzili uczniowie, do ogródka gimnazyalnego i zabawiali się pod nadzorem i pod kierunkiem wyznaczonych kierowników.

5. Dyrekcya postarała się o to, aby wszyscy uczniowie fizycznie zdrowi uczęszczali na naukę gimnastyki, która od roku 1890. odbywa się w sali Towarzystwa „Sokół."

6. Jak co roku urządziło Tow. „Sokół" i w tym roku ślizgawkę, na którą uczęszczało 29% uczniów.

7. Uczniowie uczęszczali w I. półr. na naukę szermierki (średnio 15).

K) Statystyka uczniów.

Liczba uczniów	W KLASIE																Razem
	I.			II.			III.		IV.		V.		VI.		VII.	VIII.	
	a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b	a	b			
Z końcem r. szk. 1904 było uczn.	34	33	39	49^{2}	44^{1}	—	38^{1}	48^{1}	37^{1}	34^{1}	30	34	23	23	*a* 24^{1} *b* 24	27	541^{8}
Na począt. r. 1904/1905 wpisało się	40	36	36	36	31	36	45	50	39	40	29	25	29	24	42	50	588
W ciągu roku szkolnego wstąpiło	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	6
Wpisano więc wogóle . .	41	36	36	36	31	36	46	50	39	41	29	25	29	24	45	50	594
1. Z wpisanych przybyło																	
a) z obcych zakładów z promocyą	40	33	31	—	—	1	3	1	—	1	—	1	1	—	2	—	114
„ „ po przerwie	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	4
„ „ repetentów	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	5
b) z tutej. zakładu z promocyą	—	—	—	35	27	31	36	41	34	32	27	20	28	22	38	48	419
„ „ po przerwie	—	—	—	—	1	—	1	2	2	2	—	—	—	1	2	1	12
„ „ repetentów	1	2	5	1	3	4	5	5	2	6	1	4	—	1	—	—	40
W ciągu roku szkoln. wystąpiło	2	8	3	1	4	1	4	4	1	1	4	1	2	2	9	11	58
Liczba uczniów przy końcu r. szk.	39	28	33	35	27	35	42	46	38	40	25	24	27	22	36	39	536
Z tej liczby było uczniów publiczn.	38	27	33	35	27	35	40	46	38	40	25	21	26	22	35	38	529
„ „ „ „ prywatn.	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	1	7
2. Miejsce urodzenia.																	
W mieście Wadowicach	6	1^{1}	3	3	4	7	7	12	7	12	4	4	6	7	3	8	94^{1}
W powiecie wadowickim . . .	8^{1}	16	16	7	5	9	12^{1}	10	13	12	6	8	6	5	8	7	148^{2}
„ „ bialskim	8	2	6	2	12	1	2	6	4	7	4	3	3	4	8	8^{1}	80^{1}
„ „ chrzanowskim . .	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6
„ „ myślenickim . . .	7	3	1	3	1	1	2	—	—	—	1	1	1	1	2	2	26
„ „ żywieckim	2	3	3	4	3	7	4	4	5	4	5	5	9	1	5	5	69
W innych powiatach Galicyi . .	6	2	2	11	1	10	11^{1}	12	7	4	4	3	1^{1}	4	4^{1}	7	89^{3}
W Śląsku, Morawach, Austryi .	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	2	—	7
„ Węgrzech — Bośnii	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
„ Królestwie Polskiem . . .	—	—	—	2	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	2	—	8
3. Mieszkanie uczniów.																	
Mieszkali u rodziców	12^{1}	8^{1}	11	14	10	15	19^{2}	18	17	22	7	10	8^{1}	11	12^{1}	19^{1}	210^{7}
„ u krewnych	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	1	2	1	11
„ w bursie gimnazyalnej	5	—	—	12	—	1	1	8	5	—	4	—	10	1	11	—	58
„ u obcych	18	18	22	5	17	19	17	20	13	18	11	12	8	9	10	18	235
„ u WW. OO. Karmelitów	2	—	—	4	—	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	12
4. Język ojczysty.																	
Polski	38^{1}	27^{1}	33	35	27	35	40^{2}	46	38	40	25	24	26^{1}	22	35^{1}	38^{1}	529^{7}
5. Religia.																	
Rzymsko-katolicka	38^{1}	22^{1}	27	35	25	34	38^{2}	43	31	34	25	19	26	16	31^{1}	32^{1}	476^{6}
Grecko-katolicka	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Wyznanie mojżeszowe	—	4	6	—	2	1	2	3	6	6	—	5	$—^{1}$	6	4	6	51^{1}

	W KLASIE																Razem
	I.			II.			III.		IV.		V.		VI.		VII.	VIII.	
	a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b	a	b			
6. Wiek uczniów.																	
Urodzonych w roku 1894 (11 lat)	12^{1}	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22^{1}
„ „ 1893 (12 lat)	11	5	10	9	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
„ „ 1892 (13 lat)	8	6	8	5	7	8	12^{1}	4	—	—	—	—	—	—	—	—	58^{1}
„ „ 1891 (14 lat)	5	4^{1}	6	11	5	10	11^{1}	14	10	2	—	—	—	—	—	—	83^{2}
„ „ 1890 (15 lat)	1	3	2	3	4	7	3	14	11	4	4	1	—	—	—	—	57
„ „ 1889 (16 lat)	1	1	2	6	5	5	12	7	6	17	6	5	3^{1}	6	—	—	82^{1}
„ „ 1888 (17 lat)	—	1	1	1	—	—	1	4	4	8	7	7	4	4	8	—	50
„ „ 1887 (18 lat)	—	1	—	—	—	—	1	2	3	6	5	6	10	8	7^{1}	12^{1}	61^{2}
„ „ 1886 (19 lat)	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	2	4	3	3	9	5	32
„ „ 1885 (20 lat)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	1	6	7	21
„ „ 1884 (21 lat)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	7	12
„ „ 1883 (22 lat)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	6
„ „ 1882 (23 lat)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3
„ „ 1881 (24 lat)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
7. Klasyfikacya.																	
a) Z końcem roku szkoln. 1905:																	
Świadectwo stop. I. z odzn. otrz.	7	8	10	6	3	5	6^{1}	2	6	5	1	—	3	2	8	5	77^{1}
„ „ I. otrzymało .	21^{1}	17	17	29	19	24	28^{1}	30	24	25	23	16	20	17	17	26^{1}	353^{3}
„ „ II. „ .	3	—	—	—	3	1	1	8	2	6	—	5	1	2	$—^{1}$	2	34^{1}
„ „ III. „ .	—	—	2	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	1	1	8
Do egzaminu poprawcz. przezn.	7	2^{1}	4	—	2	4	5	5	6	2	1	3	2^{1}	1	9	4	57^{2}
	38^{1}	27^{1}	33	35	27	35	40^{2}	46	38	40	25	24	26^{1}	22	35^{1}	38^{1}	529^{7}
b) Dodatek do klasyfik. za r. 1904:																	
Przeznaczono do egz. popraw. .	3	—	4	7	6	—	5	11	5	1	5	11	4	2	*a* $—^{1}$ *b* 1	—	65^{1}
Z tych zdało egzamin	3	—	4	7	5	—	5	11	5	1	5	11	4	2	*a* $—^{1}$ *b* 1	—	64^{1}
Z tych nie zdało egzaminu . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Według tego ostateczny wynik klasyfikacyi za rok szk. 1904:																	
Świadectwo stop. I. z odzn. otrz.	8	9	3	6	6	—	7	3	4	—	5	—	3	3	*a* 3 *b* 6	7	73
„ „ I. otrzymało .	23	20	32	32^{2}	37^{1}	—	22^{1}	36^{1}	30^{1}	22	23	26	17	20	*a* 21^{1} *b* 18	20	399^{7}
„ „ II. „ .	3	2	1	8	1	—	5	6	2	10	2	8	3	—	—	—	51
„ „ III. „ .	—	2	3	3	—	—	4	3	1	2^{1}	—	—	—	—	—	—	18^{1}
	34	33	39	49^{2}	44^{1}	—	38^{1}	48^{1}	37^{1}	34^{1}	30	34	23	23	*a* 24^{1} *b* 24	27	541^{8}
8. Opłata szkolna.																	
Opłatę szkol. złożyło w I. półr.	18	13	11	4	10	6	10^{2}	11	14	14	5	8	3^{1}	13	17	16^{1}	173^{4}
„ „ „ II. „	7^{1}	3^{1}	4	3	6	10	10^{2}	12	10	15	5	4	3^{1}	8	10^{1}	13^{1}	123^{7}
Opłata szkolna wynosiła Koron																	
„ w I. półroczu	540	390	330	120	300	180	360	330	420	420	150	240	120	390	510	510	5310
„ w II. półroczu	240	120	120	90	180	300	360	360	300	450	150	120	120	240	330	420	3900
Razem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9210
Uwolnionych było od całej opłaty:																	
w I. półroczu . .	22	20	22	31	22	30	32	37	24	26	24	17	25	10	24	29	395
w II. półroczu . .	31	24	29	32	21	25	30	34	28	25	20	20	23	14	25	25	406

	W KLASIE																Razem
	I.			II.			III.		IV.		V.		VI.		VII.	VIII.	
	a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b	a	b			
9. Dochody własne zakładu na zakupno środków naukowych:																	
a) Datki . . . . K.	82	72	72	72	62	72	92	100	78	82	58	50	58	48	90	100	1188
b) Taksy wstępne	168	142·8	130·2	—	4·2	4·2	21	16·8	12·6	12·6	4·2	4·2	4·2	4·2	29·4	8·4	567
c) „ za duplikaty świad.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
Razem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1805
10. Frekwencya na naukę przedmiotów nadobowiązkowych.																	
Uczęszczali na naukę																	
historyi kraju rodzinnego .	—	—	—	—	—	—	40	46	38	40	—	—	26	22	35	—	247
geometryi wykreślnej . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	9	12	6	—	—	34
kaligrafii	12	9	14	7	7	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
gimnastyki	33	17	21	23	24	32	22	40	21	25	15	16	20	17	24	31	381
11. Stypendya																	
pobierali z fundacyi:																	
ś. p. Jana R. Kasparka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
„ „ Głowińskiego	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 } 6
„ „ ks. Nowaka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2
„ „ Floryana Scholza . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
w kwocie K. . .	—	—	—	—	—	—	315	—	—	340	—	—	64	—	340	315	1474
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	

L) Fundusze

na wsparcie ubogich uczniów.

1. Dyrekcya w porozumieniu z gronem nauczycieli udzieliła wsparcia z fundacyi im. Mikołaja Kopernika 2 uczniom, 1 z klasy VII, 1 z VIII.
2. Wsparcia z fundacyi im. Najd. Arcyksiężniczki Gizeli udzieliła dyrekcya 1 uczniowi z klasy VII.
3. Towarzystwo Bursy im. „Stefana Batorego“ utrzymywało w I. półroczu 60, w II. 58 uczniów.
4. Z ubiegłego roku szk. pozostało z rozmaitych składek . . 67 K 06 h.
   W tym roku szkolnym wpłynęło ze składek uczniów i od rozmaitych dobrodziejów . . . . 890 K 58 h.
   Razem . . 957 K 64 h.
   Z tego wydano:
   a) na książki i przybory szkolne, nie licząc datków, udzielonych na ten cel przez Świetny Wydział Rady powiatowej bialskiej i wadowickiej po 50 K . . . . 100 K 02 h.
   b) na wsparcia 10 uczniów, lekarstwa, ubrania . . . . 810 K 78 h.
   Razem . . 910 K 80 h.
   Pozostaje na rok przyszły . . . . . . 46 K 84 h.
5. Z kwoty udzielonej przez Świetny Wydział tutejszej Rady powiatowej na sprawienie mundurków ubogim, a pilnym uczniom powiatu wadowickiego, wydano całą sumę.
6. Świetny Wydział Rady powiatowej bialskiej przeznaczył na wsparcie 1 ucznia 120, drugiego 60 K.
7. Z kwoty udzielonej przez Świetny Wydział Rady powiatowej bialskiej na wsparcie uczniów powiatu bialskiego, wydano wszystko, t. j. 100 K.

Dyrekcya wyraża wszystkim Dobrodziejom w imieniu uczącej się młodzieży najszczersze podziękowanie.

M) Klasyfikacya uczniów publicznych

za drugie półrocze 1905.

Klasa I. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Baziński Franciszek,
Froncz Stanisław,
Grajny Leon,
Krysta Władysław,
Nykiel Antoni,
Sowiński Stanisław,
Węda Michał.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Borek Stanisław,
Chrapek Józef,
Drapella Włodzimierz,
Dyrcz Ludwik,
Graca Franciszek,
Grzybek Jan,
Hermanseder Feliks,
Karasiński Karol,
Kołomłocki Stefan,
Kosman Emil,
Kostyra Julian,
Kozłowski Franciszek,
Krawczyński Zdzisław,
Pietroń Franciszek,
Remer Michał,
Sękowski Alojzy,
Solik Edmund,
Turyczyn Władysław,
Wyrwalski Władysław,
Zembaty Józef,
Zugaj Jan.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 3.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 7.

Klasa I. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Huppert Wiktor,
Kwapin Jan,
Łęczyński Jan,
Miodoński Stanisław,
Mydlarz Maciej,
Vergesslich Stefan Ludwik,
Wawak Józef,
Wielgus Ignacy Jan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Brańka Ignacy,
Cholewa Józef,
Duszek Wojciech Leon,
Fila Stanisław,
Kaczmarczyk Władysław,
Leśniak Stefan,
Lewinger Izrael,
Mieszczak Józef,
Münz Aron Eryk,
Okarmus Walenty,
Opyrchalski Adolf Franciszek,
Pacułt Józef,
Pająk Antoni,
Ściera Ignacy,
Suski Józef Wojciech,
Uhler Józef Maryan,
Warmuz Antoni Ignacy Kasper.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 2.

Klasa I. C.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Danek Jan,
Dużniak Józef,
Gabryl Maksymilian Józef,
Gergovich Czesław Ant. Franc.
Glücksmann Jehuda Sucher,
Janik Jakób,
Kózka Józef Alojzy,
Nidecki Jan Michał,
Pamuła Jan,
Świstek Józef.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bielenin Anastazy Urban,
Bobrek Józef,
Dubiel Szczepan Andrzej,
Frączek Franciszek Władysł.
Gąsiorek Jan,
Głąb Stanisław Józef,
Goldberger Jakób,
Huppert Maurycy,
Kastelik Franciszek,
Korczyk Franciszek,
Krupa Roman Jan,
Książek Stanisław,
Kubarek Józef Jan,
Lind' Jakób Józef,
Rosenberg Kalman,
Schneider Stanisław,
Tyras Józef.

Świadectwo stopnia III. otrzymało uczniów 2.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 4.

Klasa II. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Baczak Kazimierz,
Geppert Franciszek,
Januszyk Franciszek,
Lenczowski Karol,
Raczyński Tadeusz,
Romer Rodryk.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bombol Ludwik,
Chorąży Piotr,
Chwałek Alojzy,
Gedl Jerzy,
Górecki Józef,
Guzdek Władysław,
Handzlik Stanisław,
Hyla Maryan,
Kalec Tadeusz,
Kulig Wiktor,
Łabudziński Tadeusz,
Łukasik Karol,
Mazurek Józef,
Miodoński Szymon,
Mitka Wincenty,
Pająk Wiktor,
Papla Józef,
Pawłowski Tadeusz,
Rossa Zygmunt,
Studnicki Jan,
Studnicki Józef,
Szafraniec Karol,
Uczniak Władysław,
Wątroba Albin,
Wlassak Stanisław,
Węgrzyn Wojciech,
Załucki Stanisław,
Zennermann Józef.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono ucznia 1.

Klasa II. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Dobija Jakób,
Glasner Juliusz,
Kolber Stanisław.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Baścik Karol,
Bielewicz Władysław,
Czarnota Jan,
Engelberg Mieczysław,
Holländer Stanisław,
Hruby Stanisław,
Jarosz Jan,
Kamecki Andrzej,
Kamieński Erwin,
Łukowski Stanisław,
Maciejczyk Stanisław,
Pawlik Jan,

Piliński Michał,
Rosner Józef,
Różycki August,
Wojciech Stanisław,
Woltyński Józef,
Zajicek Jan,
Źróbek Stanisław.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 3.
Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 2.

Klasa II. C.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Kania Michał,
Ryczek Józef,
Talaga Franciszek,
Worek Teodor,
Żabiński Bolesław.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bezwiński Jan,
Brańka Ludwik,
Czuma Waleryan,
Filek Władysław,
Gebel Alfred,
Gergovich Władysław,
Jakubiec Karol,
Jankowski Mieczysław,
Kijas Jan,
Komendera Stanisław,
Kublin Jan,
Kublin Karol,
Mroziński Michał,
Münz Eisig,
Pałosz Adam,
Pawełek Szczepan,
Roman Władysław,
Śliwa Józef,
Tobola Kazimierz,
Waligórski Władysław,
Wiśniowski Ignacy,
Zaremba Antoni,
Zembaty Franciszek,
Ziemba Piotr.

Świadectwo stopnia II. otrzymał uczeń 1.
„ „ III „ „ 1.
Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 4.

Klasa III. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Bryzek Jan,
Kołomłocki Wład. Tadeusz,
Ogniewski Grzegorz Kasper,
Rzeszótko Aleksander,
Suknarowski Stefan,
Sułkowski Józef Felicyan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Alberti Stanisław Leon,
Baca Józef Jan,
Banaś Stanisław,
Brózda Ignacy,
Cibor Michał,
Cudzich Ludwik,
Durkiewicz Józef,
Fidelus Jan,
Heller Edmund,
Kosman Karol,
Kramer Emil,
Laszczak Franciszek,
Lisowski Tadeusz,
Majewski Jerzy,
Miodoński Jan,
Płoszczyca Jan,
Putek Józef Alojzy,
Radek Antoni,
Ramza Eranciszek,
Reich Karol,
Sikora Stanisław,
Singer Oskar,
Wilkowski Julian,
Woźniak Karol,
Zając Bolesław,
Zolik Józef,
Żabiński Antoni,
Żabiński Ludwik.

Świadectwo stopnia II. otrzymał uczeń 1.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 5.

Klasa III. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Kuwik Józef,
Rybarski Mieczysław.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bartula Karol,
Bukowski Szymon,
Ciembroniewicz Jan,
Czapik Tadeusz,
Dobrodzicki Ignacy,
Gieruszczak Emanuel,
Goldmann Jakób,
Gramatyka Józef,
Kowalczewski Mieczysław,
Liszka Stanisław,
Marszałek Albin,
Mądziel Tadeusz,
Nawratil Kazimierz,
Nowakowski Zygmunt,
Okrzesik Franciszek,
Pachoński Józef,
Podworski Stefan,
Reich Herman,
Rosner Franciszek,
Rusin Jan,
Singer Kazimierz,
Siuty Wojciech,
Turek Józef,
Turyczyn Kazimierz,

Tyrała Franciszek,
Waga Feliks,
Wądrzyk Antoni,
Wojdyła Wawrzyniec,
Zembaty Ferdynand,
Zembaty Wilhelm.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 8.
„ „ III. „ „ 1.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 5.

Klasa IV. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Czech Jan,
Mydlarz Ignacy,
Sternal Stanisław,
Zabrzeski Józef,
Zając Józef,
Żmija Stefan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Cieślawski Wacław,
Daniel Feliks,
Frister Maurycy,
Gaweł Józef,
Golański Franciszek,
Gołąmb Adam,
Grabowski Stanisław,
Jettmar Rudolf,
Kachel Stanisław,
Kalfus Herman,
Kuzia Władysław,
Majkut Teofil,
Makuch Stanisław,
Pantofliński Ludwik,
Pilawski Franciszek,
Prażmowski Roman,
Ptaś Karol,
Radwański Stanisław,
Ringer Edward,
Ruła Józef,
Sowiński Tadeusz,
Świderski Wiktor,
Wardyła Stanisław,
Zugaj Maryan.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 2.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 6.

Klasa IV. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Babiński Aleksander,
Feller Berisch,
Fryś Rudolf,
Oślak Edmund,
Seremet Józef.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Fischgrund Schewach,
Fox Franciszek,
Frącz Stefan,
Gajczak Józef,
Gniłka Jan,
Grabowski Czesław,
Gros Władysław,
Gruszeczka Ignacy,
Grzesło Jan,
Jurka Piotr.
Kasprzak Andrzej,
Kłosiński Stanisław,
Kopacz Stanisław,
Nawratil Władysław,
Nikiel Rudolf,
Nowak Karol,
Piskorczyk Stanisław,
Rosenberg Mordche,
Silberschütz Szymon,
Smółka Roman,
Suknarowski Teodor,
Tobola Józef,
Woźniak Antoni,
Wójcik Adolf,
Zejma Józef.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 6.
„ „ III. „ „ 2.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 2.

Klasa V. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymał:

Orzeł Zygmunt.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Geppert Eugeniusz,
Grudniewicz Szczepan,
Heidrich Edward,
Hyla Józef,
Jettmar Władysław,
Kalec Bolesław,
Korczyk Józef,
Migdałek Eugeniusz,
Nycz Kazimierz,
Obtułowicz Wilhelm,
Porzycki Antoni,
Porzycki Józef,
Raczyński Jan,
Różański Adam,
Rzeszotko Mieczysław,
Rusinek Franciszek,
Sadlik Stefan,
Sapiński Franciszek,
Sapiński Stanisław,
Sitarz Michał,
Walczak Adam,
Zemanek Kazimierz,
Zemła Józef.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono ucznia 1.

Klasa V. B.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bieniek Wincenty,
Cap Jan,
Erychleb Jan,
Kamieński Stefan,
Kamieński Władysław,
Kassolik Józef,
Kłapa Albin,
Konieczny Wojciech,
Łagosz Franciszek,
Łasak Franciszek,
Malina Stanisław,
Münz Józef,
Pawełek Jan,
Ruff Maurycy,
Solarczyk Michał,
Wójcik Karol.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 5.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 3.

Klasa VI. A.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Madeja Franciszek,
Sarapata Józef,
Wolny Jan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Balon Józef,
Bilewicz Józef,
Danek Józef,
Dudzik Franciszek,
Głuszek Franciszek,
Grudniewicz Kazimierz,
Haczek Antoni,
Kłósak Antoni,
Kłósak Franciszek,
Kołodziejczyk Edmund,
Kuzia Mieczysław,
Oleksy Jan,
Piwowarczyk Jan,
Szafraniec Jan,
Tomanek Franciszek,
Wreźlewicz Edward,
Zabrzewski Stanisław,
Zawadziński Tadeusz,
Żelazny Czesław,
Żelazny Stanisław.

Świadectwo stopnia II. otrzymał uczeń 1.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 2.

Klasa VI. B.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Marekowski Aleksander,
Nowak Jan.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Brońka Jacek,
Bujak Maryan,
Dworak Antoni,
Glücksmann Izaak,
Haber Samuel,
Huppert Ignacy,
Klejka Józef,
Landau Samuel,
Łazarski Edgar,
Magiera Józef,
Miodoński Antoni,
Młodzik Stefan,
Münz Natan,
Szczypka Stanisław,
Vergesslich Filip,
Wojciech Józef,
Zembaty Józef.

Świadectwo stopnia II. otrzymało uczniów 2.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono ucznia 1.

Klasa VII.

Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymali:

Biba Kazimierz,
Jakubiec Wawrzyniec,
Krawczyński Stanisław,
Marekowski Władysław,
Nycz Franciszek,
Roman Józef,
Silberschütz Abraham,
Tobiasiewicz Władysław.

Świadectwo stopnia I. otrzymali:

Bałys Jan,
Cyankiewicz Jan,
Foltin Jan,
Frister Wilhelm,
Godawa Stanisław,
Janowski Michał,
Kawa Władysław,
Korn Stanisław,
Kozłowski Stefan,
Nowotarski Roman,
Obtułowicz Jan,
Pukło Jan,
Studencki Stanisław,
Sznajdrowicz Ferdynand,
Turyczyn Adam,
Zegadłowicz Emil,
Żurek Władysław.

Świadectwo stopnia III. utrzymał uczeń 1.

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 9.

Wynik egzaminu dojrzałości.

Do egzaminu zgłosiło się uczniów	publicznych . .	31
„ „ „ „ „	prywatnych . .	1
„ „ „ „ „	eksternistów . .	3
	razem .	35

Komisya przyznała świadectwo dojrzałości z odzn. (uczn. publ.) .	9
Świadectwo dojrzałości otrzymało (18 uczn. publ., 2 ekst.) . .	20
Przeznaczono do egzaminu poprawczego po feryach (uczniów publicz. 3, prywat. 1) .	4
Reprobowano na rok (1 ucznia publicznego, 1 eksternistę) . .	2

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Bicz Emil (z odzn.),
Borger Herman,
Burman Teofil,
Cholewka Władysław,
Daniel Ryszard,
Foltin Franciszek,
Fox Antoni,
Geppert Maryan (z odzn.),
Glasner Artur,
Goldberger Artur,
Grüner Zygmunt (z odzn.),
Grzybowski Józef (z odzn.),
Huppert Bernard,
Jura Stanisław,
Kalinowski Eugeniusz,
Kamieński Alfred (z odzn.),
Klinger Józef (z odzn.),
Koziorowski Antoni,
Lekki Witołd,
Łazarski Roman (z odzn.),
Malec Józef,
Miller Bernard,
Niemczyński Józef (z odzn.),
Profic Edward (z odzn.),
Retmański Karol,
Słowiaczek Karol,
Spisak Franciszek,
Pielecki Seweryn (ekster.),
Smółka Zdzisław ekster.).

Z wymienionych udaje się:

na wydział filozoficzny . . .	6
„ „ medycyny . . .	2
„ „ prawniczy . . .	12
„ „ teologiczny . . .	4
na politechnikę	1
do akademii rolniczej . . .	1
„ „ górniczej . . .	1
„ „ handlowej . . .	1
„ „ sztuk pięknych .	1

Z egzaminowanych, którzy publicznie do szkoły uczęszczali,

ukończyło gimnazyum w przeciągu lat	8 . . .	20
„ „	9 . . .	5
„ „	10 . . .	2

Do rodziców i opiekunów.

Wpisy uczniów do gimnazyum na rok szkolny 1905/6 odbędą się dnia 29., 30. i 31. sierpnia. Późniejsze zgłoszenie się do zapisu może być uwzględnione tylko w razie ważnych powodów.

Przy zapisie ucznia do szkoły powinien być obecny ojciec lub matka albo opiekun. Każdy uczeń obowiązany jest przynieść należycie wypełnione nacyonale, świadectwo z ostatniego półrocza i datek na środki naukowe w kwocie 2 K; oprócz tego każdy wstępujący do zakładu metrykę chrztu lub urodzenia i taksę wstępną w kwocie 4 K 20 h. Wszyscy uczniowie, wstępujący do klasy I., muszą przedłożyć świadectwo rewakcynacyi, odbytej w roku, poprzedzającym wstąpienie do szkoły — i poddać się egzaminowi wstępnemu, który odbędzie się dnia 30. czerwca i dnia 1. września, poczem dopiero ostateczne przyjęcie do zakładu nastąpi.

Uczniowie, przychodzący z innych zakładów do tutejszego gimnazyum, winni przynieść świadectwo z ostatniego półrocza, opatrzone uwolnieniem z zakładu, do którego w ostatniem półroczu uczęszczali.

Uczniom nie wolno mieszkać gdzieindziej, jak tylko tam, gdzie Dyrekcya gimnazyalna pozwoli; przeto zechcą rodzice i opiekunowie dowiedzieć się pierwej u Dyrekcyi, czy miejsce, gdzie zamierzają synów i pupilów swoich umieścić, nie należy do zabronionych.

Opłata szkolna wynosi na jedno półrocze 30 K.

Rodzice, opiekunowie i nadzory domowe powinni często dowiadywać się o zachowaniu i postępie uczniów. Wiadomości odnośnych udziela dyrektor codziennie lub pp. profesorowie w każdą niedzielę po 1. i 15. miesiąca między godziną 9 — 10 w sali konferencyjnej.

Nabożeństwo wstępne odbędzie się dnia 3. września, poczem dnia 4. września rozpocznie się regularna nauka szkolna.

Seweryn Arzt,
dyrektor.